

GAZETA UNIwersytecka

SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

ISSN 1689-4723

Nr 2 (158) Kwiecień–Maj 2019

50-lecie
Uniwersytetu
Gdańskiego

**OBCHODY JUBILEUSZU 50-LECIA
UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO
ROZPOCZĘTE!**

Fot. Łukasz Bień

INAUGURACJA OBCHODÓW JUBILEUSZU 50-LECIA UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

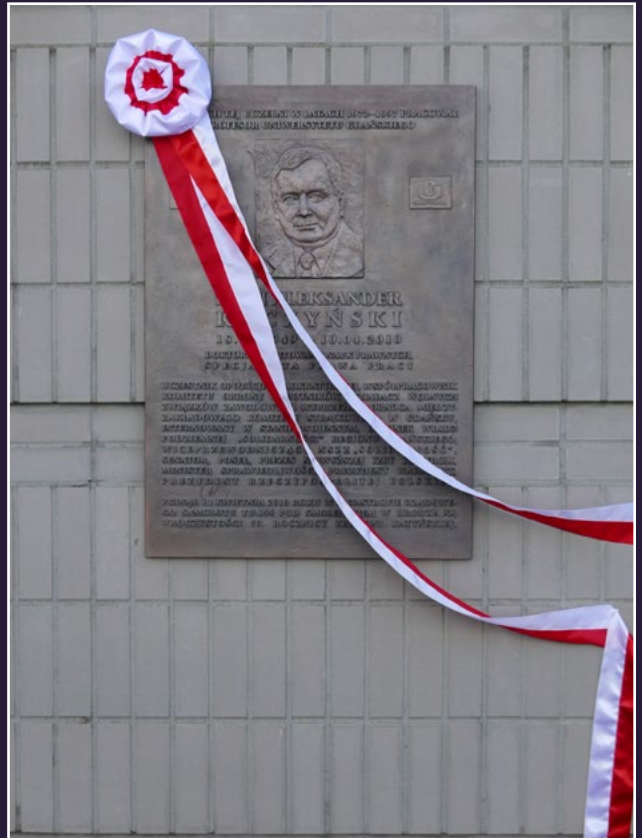
Fot. K. Mystkowski/KFP

Fot. K. Mystkowski/KFP

Fot. Łukasz Bień

Fot. Łukasz Bień

Fot. Łukasz Bień

UNIwersytet Gdański

GAZETA UNIwersytecka

SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ UNIwersytetu Gdańskiego

Rada programowa:

dr hab. Jacek Taraszkiewicz, profesor nadzwyczajny
(przewodniczący)

prof. dr hab. Dariusz Szlachetko

dr Mirosław Czapiewski

dr Grzegorz Pawłowski

mgr Maciej Ciemny

Agata Myszka

Łukasz Biń

Redaktor naczelny:

Tomasz Neumann

Skład i opracowanie graficzne:

Ka Leszczyńska

Korekta:

Aleksandra Pryczkowska

Wydawca:

Uniwersytet Gdański

Nakład:

2000 egzemplarzy

Adres redakcji:

Biblioteka Ekonomiczna, ul. Armii Krajowej 110

81-824 Sopot, pok. 201, 202

tel. (58) 523 12 62; fax (58) 523 12 63

e-mail: gazeta@ug.edu.pl

Wydanie internetowe:

gazeta.ug.edu.pl

Redakcja nie zwraca materiałów
niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo
do skracania i adiacji tekstów.

W NUMERZE

- 2-5 **Kalejdoskop wydarzeń**
- 6-11 **Uroczystości**
 - 6-8 Inauguracja obchodów jubileuszu 50-lecia Uniwersytetu Gdańskiego
 - 9-11 Przemówienie Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Jerzego Piotra Gwizdały, z okazji 49. rocznicy powołania Uczelni
- 12-15 **Nauka i edukacja**
 - 12-13 Czy nos czuje smak? Czy można słyszeć przy zatkanych uszach?
 - 14-15 Targi Akademia i Dni Otwarte UG 2019
- 16-18 **Kultura**
 - 16-18 Shalom Polin – podsumowanie
- 19-21 **Wywiady**
 - 19-21 Uganda i Rwanda oczami politologa. Wywiad z mgr Wioletą Gierszewską, asystentem w Instytucie Politologii Wydziału Nauk Społecznych UG
- 22-23 **Wspomnienia**
 - 22-23 Bogdan Przemysław Liberek. Wspomnienie
- 24-25 **Z Historii Uniwersytetu Gdańskiego**
 - 24-25 Narodziny kampusu uniwersyteckiego w Oliwie
- 26-28 **Cymelia Biblioteki UG**
 - 26-28 Polski świat ojca Szymona z Kamieńca
- 29 **Absolwenci**
 - 29 Spotkanie w Klubie Absolwenta Ekonomisty
- 30-31 **Studenci i doktoranci**
 - 30 Studenci zagraniczni na Uniwersytecie Gdańskim
 - 31 Wizyta studentów z Belgii
- 32 **Kalejdoskop sportowy**

Z niewypowiedzianym żalem i głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o niespodziewanym odejściu Jego Magnificencji Rektora Politechniki Gdańskiej

śp.

prof. dr. hab. inż. Jacka Namieśnika

drogiego i wyjątkowego Przyjaciela naszej uczelni, wielkiego orędownika integracji i współpracy gdańskich szkół wyższych, wybitnego uczonego oraz niezwyklego organizatora życia akademickiego, do końca w pełni oddanego swojej ukochanej Alma Mater, którą nazywał drugim domem.

Świętej pamięci Profesor Namieśnik z Politechniką Gdańską związany był przez całą swoją karierę zawodową. W 1967 roku rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym. Od 1995 roku kierował Katedrą Chemii Analitycznej. Na macierzystym Wydziale pełnił funkcję Prodziekana ds. Kształcenia oraz dwukrotnie funkcję Dziekana.

Od 2016 roku śp. Profesor był Rektorem Politechniki Gdańskiej oraz Wiceprzewodniczącym Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych. Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany i odznaczany.

Szczególne wyrazy współczucia kierujemy do Rodziny, przyjaciół i całej społeczności zaprzyjaźnionej Politechniki Gdańskiej.

Cześć Jego pamięci składają Rektor, Senat, Rada oraz społeczność akademicka Uniwersytetu Gdańskiego.

NAGRODA DLA REKTORA UG W PLEBISCYCIE „OSOBOWOŚĆ ROKU POMORZA 2018”

Rektor Uniwersytetu Gdańskiego **prof. Jerzy Piotr Gwizdała** odebrał dyplom i statuetkę za zdobycie tytułu „Osobowość Roku Gdańska 2018” w kategorii działalność społeczna i charytatywna oraz za zajęcie II miejsca w finale plebiscytu „Osobowość Roku Pomorza 2018” w tej samej kategorii. W plebiscycie „Dziennika Bałtyckiego” „Osobowość Roku 2019” zostali nagrodzeni samorządowcy, artyści, przedsiębiorcy i społecznicy. Kandydatów do zaszczytnego tytułu nominuje kapituła pod przewodnictwem redaktora naczelnego „Dziennika Bałtyckiego” **Dariusza Szmidki**. Na końcowy wybór osób nominowanych mają wpływ również czytelnicy gazety. Jest to zatem wyraz uznania

dla wysiłku włożonego w pracę na rzecz lokalnej społeczności.

Uroczysta gala, na której zostały wręczone dyplomy i statuetki, odbyła się 21 marca 2019 r.

Jego Magnificencja Rektor UG został nominowany do nagrody za dynamiczny rozwój UG. Jak podano w uzasadnieniu nominacji: „Za kadencji rektora Jerzego Gwizdały uczelnia rozwija się w szybkim tempie, osiągając wysokie stopnie w ważnych rankingach. Niedawno Uniwersytet Gdański jako jedna z 14 polskich szkół wyższych oraz jedyna uczelnia akademicka z Pomorza znalazł się wśród tysiąca najlepszych światowych uczelni akademickich w opublikowanym międzynarodowym

rankingu „QS World University Ranking 2019”. Na uczelni pojawiają się nowe, konkurencyjne kierunki kształcenia, a niedawno dzięki decyzji rektora udało się przywrócić od przyszłego roku akademickiego etnofilologię kaszubską”.

Głosowanie odbywało się w dwóch etapach. W pierwszym laureaci zostali wybrani oddzielnie w Gdańsku, Gdyni, Sopocie, Rumi oraz w powiatach województwa pomorskiego, a zwycięzcy wzięli udział w wojewódzkim finale. Nominacje przyznano w czterech kategoriach: kultura, działalność społeczna i charytatywna, samorządność i społeczność lokalna oraz biznes.

WIZYTA AMBASADORA INDONEZJI

Uniwersytet Gdański gościł przedstawicieli Ambasady Republiki Indonezji: ambasador Indonezji **JE Siti Nugraha Mauludiah**, radcę ministra **Rudy'ego Kurniady'ego**, **Mirzę Satoto** z Sekcji Kulturalnej oraz **Monikę Barzyc-Denisiewicz** z Sekcji Ekonomicznej. Była to pierwsza wizyta ambasador Indonezji w Gdańsku po objęciu urzędu. Podczas spotkania prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą **prof. Piotr Stepnowski** przedstawił aktualną ofertę kierunków anglojęzycznych i wyraził chęć rozwoju współpracy między UG a uczelniami Republiki Indonezji. W związku z programem stypendialnym rządu indonezyjskiego ambasador wyraziła chęć rekomendowania UG jako uczelni odpo-

wiadającej potrzebom studentów. Za szczególny atut naszej uczelni JE Siti Nugraha Mauludiah uznała jej położenie w sąsiedztwie morza i związek z tematyką marynistyczną.

W trakcie spotkania przedstawiciele ambasady poinformowali

o przygotowaniach do zawarcia porozumienia między rządem Republiki Indonezji a rządem Rzeczypospolitej. Takie partnerstwo miałyby ułatwić nawiązywanie współpracy między uczelniami oraz prowadzenie programów wymiany studenckiej.

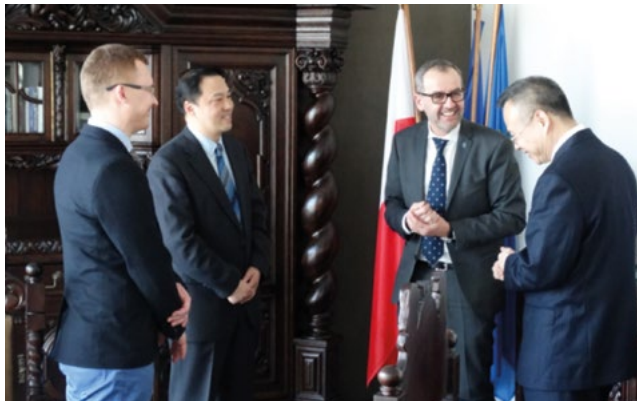
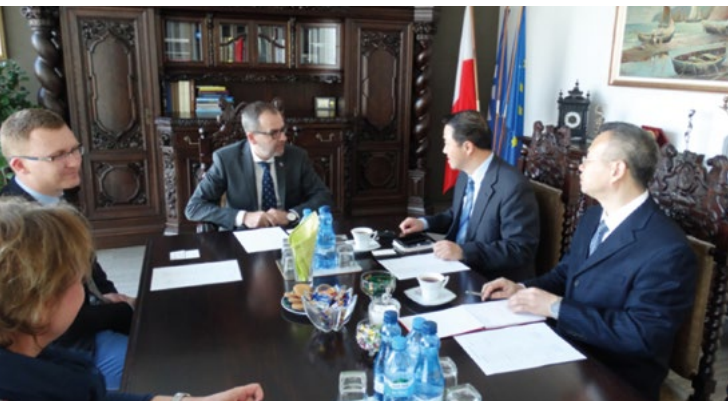
WIZYTA PRZEDSTAWICIELI AMBASADY CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

28 marca na UG gościliśmy przedstawicieli Ambasady Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie. Kierownik Departamentu Nauki, Technologii i Edukacji Ambasady Chińskiej w Warszawie **Jiang Sudong** oraz sekretarz ambasady **Guo Dongbo** spotkali się z prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą **prof. Piotrem Stepnowskim**. Przedstawiciele ambasady zapoznali się z umowami o współpracy pomiędzy UG a chińskimi ośrodkami naukowymi oraz z ofertą Centrum Transferu

Technologii Uniwersytetu Gdańskiego, którą przedstawił dyrektor CTT **dr Karol Śledzik**. Dyplomaci podkreślili, że należy rozwijać liczącą ponad 60 lat naukową współpracę Polski z Chinami. Docenili również wkład naszej uczelni w pogłębianie tej współpracy, szczególnie w dziedzinie propagowania języka i kultury chińskiej (kierunek sinologia oraz Instytut Konfucjusza). Dla wzmocnienia współpracy w dziedzinie nauki i nowych technologii goście poprosili o rozpowszechnienie na UG informa-

cji o nowym programie dla naukowców – „Talented Young Scientist Programme”, finansowanym przez chiński rząd. Program przeznaczony jest dla naukowców poniżej 45 roku życia, ze stopniem doktora lub pięcioletnim naukowym doświadczeniem oraz z dobrą znajomością języka angielskiego lub chińskiego. W ramach tego programu naukowcy mogą prowadzić swoje badania w przedsiębiorstwach chińskich.

Szczegółowe informacje o programie: <http://tysp.cstec.org.cn/en/>.

UG W PROGRAMIE „INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI – UCZELNIA BADAWCZA”

Uniwersytet Gdański znalazł się wśród 20 polskich uczelni zakwalifikowanych do programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”. Celem programu jest wyłonienie i wsparcie uczelni, które będą dążyć do osiągnięcia statusu uniwersytetu badawczego i będą w stanie skutecznie konkurować z najlepszymi ośrodkami akademickimi w Europie oraz na świecie. Wyłonienie uczelni badawczych to jeden z najważniejszych aspektów reformy szkolnictwa wyższego, wprowadzonej nową ustawą *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, nazywanej też *Konstytucją dla nauki*.

Rozpoczęcie programu Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło 27 marca 2019 r. Zakwalifikowane do niego uczelnie mają odpowiednio wysokie oceny prowadzonych badań i dydaktyki. Są to ustawowe warunki dotyczące kategorii naukowych, uzyskanych podczas ostatniej kompleksowej oceny jednostek naukowych. Ponadto żaden z kierunków studiów prowadzonych przez uczelnię nie mógł mieć negatywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej (UG w ostatniej ocenie parametrycznej uzyskał najwyższe kategorie naukowe dla ponad połowy wydziałów).

Kryteria do udziału w pierwszym konkursie spełniają Politechniki: Gdańska, Łódzka, Śląska, Warszawska i Wrocławska oraz Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie. Na liście są też Uniwersytety: Gdański, im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Jagielloński, Łódzki, Mikołaja Kopernika w Toruniu, Śląski, Warszawski i Wrocławski, a także Uniwersytety Medyczne: im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, w Białymstoku, w Łodzi i Gdański Uniwersytet Medyczny oraz Uniwersytety: Pedagogiczny im. KEN w Krakowie i Przyrodniczy we Wrocławiu. Spośród nich zostanie wyłonionych 10 uczelni, które w latach 2020–2026 będą otrzymywać corocznie zwiększenie subwencji (w wysokości 10% subwencji uzyskanej w 2019 r.). Pozostałe uczelnie także otrzymają dodatkowe wsparcie finansowe – zwiększenie subwencji w wysokości 2% subwencji uzyskanej w 2019 r. na okres 2020–2026. Koszt programu to około 0,5 mld zł rocznie.

Jak zapowiada MNiSW: „Uczelnie będzie oceniać międzynarodowy zespół ekspertów. Poza oceną opartą na zawartości wniosku przewidziane są także spotkania zespołu ze wszystkimi wnioskodawcami. Zadaniem zespołu

będzie sporządzenie końcowej oceny wniosków oraz listy rankingowej wniosków ocenionych pozytywnie. Członkami zespołu zostaną wybitni specjaliści, którzy mają szczególne osiągnięcia w zarządzaniu uczelniami, reprezentującymi najwyższy poziom działalności naukowej i edukacyjnej, a także naukowcy cieszący się międzynarodowym autorytetem w swoich dyscyplinach naukowych. Z uwagi na cel programu, którym jest podniesienie międzynarodowego znaczenia uczelni, oraz bezstronność wyników oceny, w skład zespołu oceniającego wejdą wyłącznie osoby, które swoją karierę naukową i menedżerską rozwijały za granicą.” Zespół zostanie oficjalnie powołany w maju br.

Dzięki uczestnictwu w programie możliwe jest przygotowanie planu rozwoju UG w zakresie strategii rozwoju badań naukowych, upowszechniania wyników badań w najlepszych periodykach i wydawnictwach naukowych, wsparcia naukowców w obszarach związanych z przygotowaniem aplikacji grantowych, podniesienia stopnia umiędzynarodowienia kadry naukowej czy rozwoju infrastruktury.

SZYBKE WYKRYWANIE NOWOTWORU UKŁADU MOCZOWEGO DZIĘKI NAUKOWCOM Z UG

Naukowcy z Wydziału Chemii Uniwersytetu Gdańskiego, **prof. Adam Lesner** oraz **dr Natalia Gruba**, opracowali szybki i bezinwazyjny test diagnostyczny do wykrywania choroby nowotworowej nabłonka układu moczowego, nazywanej potocznie rakiem układu moczowego. Proponowana metoda jest alternatywą dla obecnie stosowanych – zakłada jedynie pobranie próbki moczu, a dotychczasowe badania na grupie 600 osób okazały się skuteczne w ok. 90%. Wynalazek został opatentowany na terenie Unii Europejskiej i na świecie. Badania są prowadzone przy wsparciu finansowym Centrum Transferu Technologii UG w ramach projektu „Inkubator Innowacyjności+”. Obecnie trwają rozmowy z partnerami biznesowymi nad wdrożeniem testu.

Największymi zaletami testu są bezinwazyjność podczas badania, skuteczność diagnostyczna markeru na poziomie ok. 90%, krótki czas oczekiwania na wynik (mniej niż 60 min), wysoka skuteczność nawet w przypadku początkowej fazy choroby oraz możliwość wykonania testu przy wykorzystaniu niewielkiej ilości próbki moczu (ok. 1 ml). Diagnostyka jest łatwa do przeprowadzenia. Opracowany przez zespół naukowców z Wydziału Chemii UG zestaw diagnostyczny składa się z dwóch składników, które pod wpływem czynników wydzielanych przez komórki nowotworowe obecne w pęcherzu moczowym, ulegają rozpadowi, co umożliwia ich wykrycie. Wynalazek został zgłoszony do szóstej edycji konkursu „Eureka! DGP – odkrywamy polskie wynalazki” i otrzymał nominację do kolejnego etapu konkursu (informacje: <http://eureka.dziennik.pl/>).

NOWE KIERUNKI I REKRUTACJA NA UG

Oferta UG na rok akademicki 2019/2020 to ponad 80 kierunków studiów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich. Uczelnia proponuje także kształcenie w szkole doktorskiej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych na studiach podyplomowych. Na nowy rok akademicki zaplanowano otwarcie 8 nowych kierunków. Rekrutacja rusza 17 czerwca 2019 r.

Nowe kierunki studiów w roku akademickim 2019/2020:

- informatyka o profilu praktycznym – stacjonarne studia I stopnia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki (na UG można także studiować informatykę o profilu ogólnoakademickim),
- zarządzanie instytucjami służby zdrowia – stacjonarne studia I stopnia o profilu praktycznym na Wydziale Zarządzania,
- produkcja form audiowizualnych – stacjonarne studia I stopnia o profilu praktycznym na Wydziale Filologicznym,
- ubezpieczenia – studia interdyscyplinarne – stacjonarne studia II stopnia na Wydziale Prawa i Administracji oraz na Wydziale Zarządzania,
- telemedycyna i projekty w ochronie zdrowia (Health Care Technology) – niestacjonarne studia II stopnia o profilu praktycznym na Wydziale Ekonomicznym i Wydziale Prawa i Administracji,
- geografia społeczno-ekonomiczna z elementami GIS – stacjonarne studia II stopnia na Wydziale Oceanografii i Geografii,
- geografia fizyczna z geoinformacją –

stacjonarne studia II stopnia na Wydziale Oceanografii i Geografii,

- Criminology and Criminal Justice – stacjonarne studia I stopnia w języku angielskim na Wydziale Prawa i Administracji (kierunek czeka na akceptację Senatu UG, co jest warunkiem uruchomienia rekrutacji).

Od nowego roku akademickiego 2019/2020 kierunek pedagogika wczesnej edukacji (I stopień studiów) będzie funkcjonował z nowym programem studiów pod nazwą pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Będą to stacjonarne i niestacjonarne jednolite studia magisterskie (zmiana na pięcioletnie studia jest uwarunkowana koniecznością dostosowania do nowej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*), podobnie jak pedagogika specjalna, która będzie prowadzona jako jednolite studia magisterskie.

Nową ofertą jest II stopień studiów stacjonarnych na kierunku biznes chemiczny, który do tej pory można było studiować na I stopniu. Zaplanowano także m.in. nową specjalność w języku angielskim – Finance and Accounting – stacjonarne studia II stopnia na kierunku finanse i rachunkowość.

Wszystkie wymienione kierunki zapewniają studia odpowiadające na potrzeby rynku pracy, innowacyjne, uwzględniające współczesne cywilizacyjne wyzwania. Powstają we współpracy z ekspertami i przyszłymi pracodawcami, a studenci będą mieć możliwość odbywania praktyk w najlepszych, profilowanych instytucjach. Łączy je również interdyscyplinarność.

Pięć nowych kierunków: zarządzanie instytucjami służby zdrowia, telemedycyna i projekty w ochronie zdrowia, produkcja form audiowizualnych, ubezpieczenia – studia interdyscyplinarne, Criminology and Criminal Justice zostało objętych „PROgramem Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (ProUG)”. Umożliwia to studentom uczestniczenie w wielu zajęciach prowadzonych przez wysokiej klasy specjalistów – praktyków oraz poszerza szanse zdobywania i doskonalenia wiedzy i praktycznych umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej.

TERMINY REKRUTACJI

Internetowa Rejestracja Kandydatów na Uniwersytet Gdański (irk.ug.edu.pl) zostanie uruchomiona 17 czerwca 2019 r. Od tego dnia możliwa będzie rejestracja na wszystkie kierunki studiów. Każdy kierunek ma wyznaczony termin końca rejestracji, trzeba zatem zapoznać się z terminami zapisów na stronie internetowej UG przeznaczonej do rekrutacji na studia.

INFORMACJE O REKRUTACJI

Informacji o zasadach rekrutacji udziela Biuro Rekrutacji UG. Znajdują się one również na stronie internetowej uczelni:

Biuro Rekrutacji UG
ul. Bażyńskiego 8, pok. 228–230
80-309 Gdańsk
tel. (058) 52 32 326; 52 32 328;
52 32 332; 52 32 312; 52 32 532
e-mail: rekrutacja@ug.edu.pl
<http://ug.edu.pl/rekrutacja>

STYPENDIA ZA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE I ARTYSTYCZNE DLA STUDENTÓW UG

22 marca podczas uroczystej gali w Urzędzie Marszałkowskim marszałek województwa pomorskiego **Mieczysław Struk** wręczył listy gratulacyjne studentom, którzy otrzymali stypendia za osiągnięcia naukowe i artystyczne. Spośród 38 stypendystów aż 22 osoby studiują na UG.

Kryteria, którymi kieruje się komisja rozpatrująca wnioski stypendial-

ne, są bardzo wymagające. Studenci muszą wykazać się średnią ocen nie mniejszą niż 90% średniej możliwej do uzyskania na danym kierunku oraz znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi. Stypendium przyznawane jest mieszkańcom województwa pomorskiego. Podczas gali marszałek Mieczysław Struk podkreślił, że konkurencyjne szkolnictwo wyższe i solidnie

wykształceni absolwenci są jednym z celów strategicznych, które stawia przed sobą region.

Wyróżnieni studenci UG: **Weronika Babińska, Anna Juozulinas, Agata Kowalewska, Karolina Nawrocka, Krzysztof Orłowski, Adam Ostrowski, Piotr Pawlak, Karolina Protokowicz, Estera Rintz, Iwona Sirocka, Marta Suszko, Aleksandra Szydzik i Wiktor Wróbel.**

Inauguracja obchodów jubileuszu 50-lecia Uniwersytetu Gdańskiego

20 marca 2020 roku minie 50 lat od powstania Uniwersytetu Gdańskiego – obecnie największej uczelni w regionie pomorskim, która wywarła niepodważalny wpływ na rozwój nowoczesnej Polski, nauki i szkolnictwa wyższego. W marcu br. w czasie uroczystego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z okazji Święta Uczelni, JM Rektor Uniwersytetu Gdańskiego prof. Jerzy Piotr Gwizdała zainaugurował obchody jubileuszowego roku 50-lecia UG

Obchody Święta Uniwersytetu Gdańskiego odbyły 20 marca 2019 roku w Sali Teatralnej budynku neofilologii Wydziału Filologicznego UG. W uroczystości wzięli udział pomorscy parlamentarzyści, przedstawiciele władz państwowych, samorządowych i kościelnych, korpus dyplomatyczny, rektorzy uczelni, przedstawiciele instytucji naukowych, instytucji publicznych, pomorskich firm i mediów oraz społeczność akademicka UG.

Uroczystość otworzył JM Rektor Uniwersytetu Gdańskiego, **prof. Jerzy Piotr Gwizdała**, który w swoim wystąpieniu przypomniał historię powołania uczelni i jednocześnie przedstawił współczesne dokonania jej pracowników i studentów. Następnie zostały odczytane listy gratulacyjne z życzeniami. W imieniu premiera Rzeczypospolitej Polskiej **Mateusza Morawieckiego** list odczytał wojewoda pomorski **Dariusz Drelich**. W imieniu wicepremiera **Jarosława Gowina**, ministra nauki i szkolnictwa wyższego, list odczytał **Karol Rabenda** – radny Miasta Gdańska, a w imieniu **Jadwigi Emilewicz**, minister przedsiębiorczości i technologii, list odczytała **Magdalena Sroka**, radna Sejmiku Województwa Pomorskiego. W imieniu **Aleksandry Dulkiewicz**, prezydent Miasta Gdańska gratulacje i życzenia złożył **Piotr Ko-**

walczuk, wiceprezydent Gdańska ds. edukacji i usług społecznych.

ODZNACZENIA I NAGRODY DLA NAJBARDZIEJ ZASŁUŻONYCH

W czasie Święta Uniwersytetu Gdańskiego zostały wręczone odznaczenia państwowe. Złotym Krzyżem Zasługi został uhonorowany **prof. Adam Krężel**, a Srebrnym Krzyżem Zasługi – **dr hab. Małgorzata Witak**. Pracownicy Uniwersytetu Gdańskiego zostali także uhonorowani złotymi, srebrnymi i brązowymi medalami za długoletnią służbę. Ceremonię nadania odznaczeń państwowych poprowadziła **Rachela Wysocka**, przedstawicielka Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, a aktu dekoracji w imieniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dokonał minister **Adam Kwiatkowski** z Kancelarii Prezydenta.

W tym roku po raz pierwszy zostały wręczone Nagrody Naukowe Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, które otrzymali najlepsi naukowcy Uniwersytetu Gdańskiego za wyróżniające się osiągnięcia naukowe oraz badawczo-rozwojowe. Nagrodę zespołową odebrali: **dr Ernest Czermański**, **prof. Katarzyna Hebel**, **mgr Aleksander Jagiełło**, **dr Michał Suchanek**, **dr Marcin Wołek** oraz **prof. Olgierd Wyszomirski**

Fot. Lukasz Bien

z Wydziału Ekonomicznego (nauki społeczne). Nagrody indywidualne zostały wręczone: **prof. Adamowi Liwo** z Wydziału Chemii (nauki ścisłe i przyrodnicze), **prof. Marii Mendel** z Wydziału Nauk Społecznych (nauki społeczne), **prof. Małgorzacie Omilanowskiej** z Wydziału Historycznego (nauki humanistyczne), **prof. Marcowi-Andre Selosse** z Wydziału Biologii (nauki ścisłe i przyrodnicze) i **prof. Annie Zamojskiej** z Wydziału Zarządzania (nauki społeczne). Uroczystość uhonorowania najlepszych naukowców Uniwersytetu Gdańskiego poprowadził **prof. Piotr Stepnowski**, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą UG.

Każdego roku w czasie Świąt Uniwersytetu Gdańskiego wręczone są także nagrody „Nauczyciela Roku” im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza dla najlepszych nauczycieli akademickich. Tegoroczni laureaci to: **prof. Joanna Mytnik** z Wydziału Biologii, **dr Anna Dziadkiewicz** z Wydziału Zarządzania oraz **mgr Dominik Bień** z Wydziału Nauk Społecznych. Wyróżnienia w 2019 roku otrzymali: **prof. Krzysztof Kornacki** z Wydziału Filologicznego, **dr hab. Patrycja Koszałka** z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed oraz **mgr Hanna Szpilczyńska** z Centrum Języków Obcych.

Nagroda „Nauczyciel Roku” jest przyznawana za szczególne osiągnięcia dydaktyczne. Wyróżnieni nią nauczyciele akademicy Uniwersytetu Gdańskiego łączą pasję naukową, dydaktyczną i organizacyjną, a także cieszą się szczególną estymą wśród studentów. Uroczystość uhonorowania najlepszych nauczycieli Uniwersytetu Gdańskiego poprowadziła **prof. Anna Machnikowska**, prorektor ds. kształcenia UG.

POWOŁANIA DO RADY UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

W czasie tegorocznego Świąt Uczelni JM Rektor Uniwersytetu Gdańskiego wręczył również powo-

łania do pierwszej Rady Uniwersytetu Gdańskiego. W Radzie, która została ustanowiona na podstawie przepisów wprowadzających nową ustawę *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, znaleźli się: **dr Marek Głuchowski** – konsul honorowy Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej – przewodniczący Rady, **mgr Maciej Dobrzyniecki** – konsul honorowy Królestwa Hiszpanii, kanclerz Łoży Gdańskiej Business Centre Club, **dr inż. Kazimierz Janiak** – dyrektor Totalizatora Sportowego Oddział w Gdańsku, **prof. Ewa Łojkowska** z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed, **prof. Dorota Pyć** z Wydziału Prawa i Administracji, **prof. Grzegorz Węgrzyn** z Wydziału Biologii oraz **Agata Myszka**, przewodnicząca Parlamentu Studentów Uniwersytetu Gdańskiego.

TABLICA PAMIĄTKOWA ŚP. LECHA KACZYŃSKIEGO

Ważną częścią uroczystości było odsłonięcie tablicy upamiętniającej **śp. Lecha Kaczyńskiego**, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Profesora Uniwersytetu Gdańskiego. Zgodę na umieszczenie tablicy na budynku Wydziału Prawa i Administracji wyraził Senat Uniwersytetu Gdańskiego, po zasięgnięciu opinii Konwentu Godności Honorowych UG, w marcu 2018 roku. Świętej pamięci Prezydent Lech Kaczyński pracował na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego w latach 1972–1997. Był specjalistą prawa pracy. Zostawił na Uczelni swoich wychowanków.

Ceremonia odsłonięcia tablicy odbyła się z udziałem najwyższych władz państwowych i zaproszonych gości. Uroczystość otworzył JM Rektor Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Jerzy Piotr Gwizdała, który przybliżył ten okres życia śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, który Profesor spędził na Uniwersytecie

Fot. Lukasz Bień

Fot. K. Mysłkowski/KFP

Fot. K. Mysłkowski/KFP

Gdańskim. W imieniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **Andrzeja Dudy** list odczytał minister Adam Kwiątkowski z Kancelarii Prezydenta. W imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej głos zabrał **Marek Kuchciński**, marszałek Sejmu, który przypomniał zaślugi śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego oraz Jego zaangażowanie w pracę naukową. W czasie uroczystości głos zabrali również: **prof. Wojciech Zalewski**, dziekan Wydziału Prawa i Administracji, oraz **Tomasz Rakowski**, prezes Fundacji Tożsamość i Solidarność, która, obok **prof. Jakuba Steliny**, byłego dziekana Wydziału Prawa i Administracji, jest współinicjatorem umieszczenia tablicy. Na uroczystość nie mógł przybyć prezes **Jarosław Kaczyński**, brat śp. Prezydenta. List w jego imieniu przeczytał prof. Jakub Stelina, doktorant śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Jarosław Kaczyński wyraził wdzięczność za uhonorowanie tablicą śp. Prezydenta i przypomniał, że Uniwersytet Gdański był dla niego bardzo ważny, a środowisko akademickie było Jego naturalnym otoczeniem, mimo że w tym czasie pochłaniały go także kwestie publiczne.

W uroczystości udział wzięła córka śp. Lecha Kaczyńskiego, **Marta Kaczyńska**, także absolwentka Uniwersytetu Gdańskiego, która wraz z marszałkiem Markiem Kuchcińskim oraz JM Rektorem Uniwersy-

tetu Gdańskiego prof. Gwizdałą dokonała uroczystego odsłonięcia tablicy. Po ceremonii tablicę poświęcił ksiądz arcybiskup metropolita gdański **Sławoj Leszek Głódź**. Na zakończenie ceremonii delegacje władz państwowych, pomorscy parlamentarzyści i zaproszeni goście złożyli pod tablicą kwiaty. Tuż po uroczystości na Wydziale Prawa i Administracji UG została otwarta wystawa prac naukowych śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego i odbyło się seminarium dedykowane Jego pamięci.

INAUGURACJA OBCHODÓW JUBILEUSZOWEGO ROKU

Tegoroczne Święto UG miało szczególny charakter, gdyż otwierało rok jubileuszowy 50-lecia Uniwersytetu Gdańskiego. Jubileuszowy kalendarz, oprócz uroczystego otwarcia, obejmuje inaugurację roku akademickiego 2019/2020, główne uroczystości, które zaplanowano 20 marca 2020 roku, w 50 rocznicę powołania uczelni, a także koncerty i inne wydarzenia. Podczas tego roku zostaną zorganizowane konferencje naukowe poświęcone historii Uniwersytetu Gdańskiego, takie jak „Historia Uniwersytetu Gdańskiego na tle dziejów szkolnictwa wyższego na Pomorzu”, „50 lat rozwoju UG dla rozwoju regionu Pomorza i Polski”, oraz konferencje tematyczne, przygotowywane przez wydziały. Powstaną publikacje o historii i współczesności uczelni, w tym 50 esejów na 50-lecie, wspomnienia absolwentów i osób związanych z Uniwersytetem Gdańskim, archiwalia, albumy. Wśród ważnych wydarzeń znalazły się również: otwarcie wystawy w nowo powołanym Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego, spotkania absolwentów, otwarte debaty, imprezy sportowe i kulturalne.

Obchody Święta Uczelni uświetnił koncert Akademickiego Chóru Uniwersytetu Gdańskiego pod dyktando **prof. Marcina Tomczaka**. Chór po raz pierwszy wykonał *Fanfarę na chór mieszany a capella* skomponowaną przez **Michała Kazimierza Ossowskiego** w ramach konkursu ogłoszonego z okazji jubileuszu Uczelni. Od tej pory utwór ten będzie wykonywany podczas uniwersyteckich uroczystości.

Tradycyjnie tego samego dnia zaplanowano wieczorny koncert. W tym roku przed publicznością wystąpił Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Gdańskiego „Jantar”. W programie koncertu zatytułowanego „foLkOVE” znalazły się najpiękniejsze tańce i piosenki inspirowane polskim folklorem.

Przemówienie Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Jerzego Piotra Gwizdały, z okazji 49. rocznicy powołania Uczelni

Dostojni Goście, Wysoki Senacie, Szanowni Państwo, Drodzy Studenci,

tradycyjnie spotykamy się po raz kolejny dokładnie 20 marca, by uczcić rocznicę powstania Uniwersytetu Gdańskiego. Tegoroczne spotkanie jest jednak wyjątkowe, gdyż rozpoczyna okres jubileuszowy świętowania 50-lecia funkcjonowania naszej uczelni w gronie uniwersytetów, który zakończy się w 2020 roku.

W długiej historii Gdańska 50 lat to krótki przedział czasu. Wystarczająco jednak długi, aby silnymi więzami związać rozwój miasta z rozwojem kształcenia i badań naukowych w uniwersytecie. Dość długi, aby nadać miastu nowy wymiar w jego bogactwie życia społecznego i ekonomicznego. Gdańsk przez setki lat cieszył się w Rzeczypospolitej zasłużoną sławą jednego z najważniejszych centrów życia gospodarczego. Zanim we wrześniu 1939 roku zmierzył się z ciężarem wybuchu drugiej wojny światowej, by 40 lat później stać się miastem narodzin wielkiej nadziei – był przez kilka wieków polską bramą na świat i potęgą gospodarczą nad Bałtykiem. Był miastem pięknym i zasobnym w talenty, jednak bez trwałego centrum uniwersyteckiego, mimo działającego od XVI wieku naszej ery Gdańskiego Gimnazjum Akademickiego. Pierwszą ze szkół prekursorów naszej gdańskiej uczelni była Wyższa Szkoła Handlu Morskiego w Sopocie, która rozpoczęła działalność w 1945 roku i początkowo miała charakter wyższej szkoły zawodowej. W 1953 roku uzyskała pełne uprawnienia akademickie i nadano jej nazwę Wyższej Szkoły Ekonomicznej. W 1970 roku wniosła tworzonemu Uniwersytetowi Gdańskiemu dwa Wydziały: Ekonomiki Produkcji i Ekonomiki Transportu.

Założona w 1946 roku Wyższa Szkoła Pedagogiczna dała początek trzem Wydziałom: Biologii i Nauk o Ziemi; Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Wydziałowi Humanistycznemu. W ten sposób, tuż po okresie hitlerowskiej okupacji, zaczęły kształtować się podwaliny naszej *Alma Mater*, aby dokładnie 20 marca 1970 roku powołać do życia Uniwersytet Gdański.

Rocznica powstania to czas szczególny – pełen podsumowań, ocen i analiz określających znaczenie nałożonych zadań. To okres zdominowany poczuciem dumy z dobrze wykonanych obowiązków i wspólnie osiągniętych sukcesów, przepełniony planami na przyszłość. Obecnie stoimy przed ogromnym wyzwaniem wiążącym się z wdrażaniem nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce. Przy tej okazji pragnę po raz kolejny zapewnić, że Uniwersytet Gdański jest przygotowany do przyjęcia nowych regulacji wynikających z ustawy. W ostatnim czasie Senat Uniwersytetu Gdańskiego zatwierdził skład pierwszej

Fot. K. Mysłowski/KFP

w historii Rady Uczelni, której członkom serdecznie gratuluję tak ważnej funkcji i jednocześnie witam ich na dzisiejszych uroczystościach. Trwają również prace nad nowym kształtem Uniwersytetu Gdańskiego w zakresie strategii prowadzonych działań. W kolejnych latach rozwoju uczelni tworzona będzie nowa jakość kształcenia, badań naukowych i współpracy z gospodarką. Obszarów wspólnych działań uczelni z przedsiębiorstwami jest coraz więcej, dlatego w tym miejscu pragnę podziękować tym przedsiębiorcom, prezesom spółek i zrzeszeń pracodawców, którzy rozumieją potrzebę współpracy z nauką i wspólnie z Uniwersytetem wiele inicjatyw już realizują.

Szanowni Państwo,

Uniwersytet skupia ludzi, którzy w racjonalności oraz nauce widzą jedną z ważnych dróg poznawania świata i człowieka. Od początku swojego istnienia uczelnia nasza pozyskała i wykształciła kadrę naukowo-dydaktyczną, która swoją pracę badawczą traktuje jak prawdziwą pasję. Dzięki wytrwałej pracy i ciekawości naukowej pracowników oraz doktorantów Uniwersytetu cieszymy się z ich kolejnych sukcesów. Pragnę pogratulować uczonym wyróżnionym w prestiżowych plebiscytach w kraju i na świecie, do których należą między innymi:

- **profesor Piotr Stepnowski**, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą Uniwersytetu Gdańskiego, uznany światowy autorytet w zakresie badań i ochrony środowiska, który został laureatem Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za rok 2018 w kategorii nauk ścisłych i przyrodniczych. To najważniejsze na Pomorzu naukowe wyróżnienie zostało przyznane Panu rektorowi za „znaczący wkład w rozwój badań nad prognozowaniem, wykrywaniem i oceną negatywnych skutków pozostałości substancji leczniczych oraz cieczy

jonowych w środowisku”. Wcześniej, bo w październiku ubiegłego roku, Pan prorektor został nagrodzony Sopocką Muzą – nagrodą naukową przyznawaną przez Prezydenta Miasta Sopotu;

- **profesor Krzysztof Bielawski**, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, który otrzymał wyróżnienie Pracodawców Pomorza „Primum Cooperatio”, czyli Nade Wszystko Współpraca – Nagrodę Specjalną im. Profesora Bolesława Mazurkiewicza;
- **profesor Jerzy Limon** z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego, inicjator i dyrektor Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego, który został laureatem Pragnell Shakespeare Award. Nagroda jest prestiżowym wyróżnieniem przyznawanym za wybitne osiągnięcia w popularyzowaniu i rozwoju wiedzy na temat dzieł Williama Szekspira oraz znaczący wkład w zrozumienie jego twórczości.

Szczególnie cieszą nagrody dla naszych młodych naukowców:

- **doktor Marta Skowron Volponi**, entomolog, absolwentka Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego została laureatką Nagrody Miasta Gdańska dla Młodych Naukowców im. Jana Uphagena za rok 2018 w kategorii nauk ścisłych i przyrodniczych;
- **doktor Bartłomiej Gliniecki**, adiunkt z Katedry Prawa Handlowego i Międzynarodowego Prawa Prywatnego oraz **doktor Tomasz Snarski** z Katedry Prawa Karnego Materialnego i Kryminologii Wydziału Prawa i Administracji UG zostali laureatami Nagrody Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Prezydenta Miasta Gdańska za wybitne indywidualne osiągnięcia naukowe dla młodych pracowników nauki w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych.

Serdecznie gratuluję tegorocznym laureatom nagrody „Nauczyciel Roku” im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza: pani **profesor Joannie Mytnik** z Wydziału Biologii, **doktor Annie Dziadkiewicz** z Wydziału Zarządzania oraz **magistrowi Dominikowi Bieniowi** z Wydziału Nauk Społecznych.

Gratuluje także zwycięzcom pierwszej edycji Nagrody Naukowej Rektora Uniwersytetu – nagrody indywidualne otrzymali:

- **profesor Marc-Andre Selosse** z Wydziału Biologii,
- **doktor habilitowana Anna Zamojska** z Wydziału Zarządzania,
- **profesor Małgorzata Omilanowska** z Wydziału Historycznego,
- **profesor Adam Liwo** z Wydziału Chemii,
- **profesor Maria Mendel** z Wydziału Nauk Społecznych.

Kapituła przyznała również nagrodę zespołową pracownikom Wydziału Ekonomicznego: **doktorowi Marcinowi Wołkowi**, **doktorowi Ernestowi Czernańskiemu**, **profesorowi Olgierdowi Wyszomirskiemu**, **magistrowi Aleksandrowi Jagiełło**, **doktorowi Michałowi Suchankowi** oraz **profesor Katarzynie Hebel**.

Wszyscy Państwo poprzez swój najwyższy kunszt dydaktyczny oraz potencjał naukowy podnoszą bardzo wysoko poziom, do którego, mam nadzieję, dążyć będą pozostali pracownicy naukowo-dydaktyczni naszej uczelni.

Dumni jesteśmy również z rezultatów badań wielu innych profesorów, adiunktów i asystentów, reprezentujących różne dyscypliny naukowe. Na początku roku nasz Uniwersytet, jako jedna z trzech uczelni w Polsce, przystąpił do międzynarodowego konsorcjum uczelni nadmorskich pod nazwą SEA-EU, w którym wspólnie z uczelniami z Niemiec, Hiszpanii, Francji, Chorwacji i Malty konkurować będzie o prestiżowy status Uniwersytetu Europejskiego.

W bieżącym roku akademickim realizowanych jest dwieście trzynaście krajowych projektów naukowych i około osiemdziesięciu rozwojowych, z których około sześćdziesiąt to projekty międzynarodowe.

Jak co roku nie zawodzą także studenci skupieni w agendach sportowych naszej uczelni. Spośród najbardziej znaczących osiągnięć w ostatnim czasie wymienić należy:

- srebrne medale na Akademickich Mistrzostwach Polski w Snowboardzie dla reprezentacji kobiet i mężczyzn AZS UG,
- złoty medal reprezentacji AZS Uniwersytet Gdański w „Triathlon in da House”,

Fot. K. Mysłkowski/KFP

- pierwsze miejsce zespołu koszykówki kobiet w pierwszej lidze, w sezonie 2018/2019,
- złote i srebrne medale w Mistrzostwach Polski w Żeglarskim w klasach olimpijskich.

Kolejne sukcesy odnosi również Chór Uniwersytecki, który kontynuuje passę deklasowania konkurentów na międzynarodowych festiwalach chóralskich. Jedne z ostatnich zdobytych przez chór trofeów to nagroda Grand Prix całego wydarzenia i liczne złote medale podczas festiwalu chóralskich w Barcelonie oraz na Łotwie.

Za wszystkie osiągnięcia i starania serdecznie dziękuję w imieniu całej naszej akademickiej społeczności. Składam wyrazy uznania za wytrwałość w codziennej pracy i proszę jak zawsze, także w imieniu nas wszystkich, o równie owocną kontynuację Państwa wysiłku.

Drodzy Państwo,

mierząc nasze osiągnięcia naukowe pozycją w ogólnopolskich i międzynarodowych rankingach, widzimy siebie w ścisłej czołówce uczelni i instytucji naukowych, które zdobywają znaczącą liczbę grantów, a także pozyskują środki finansowe na badania. W najnowszej edycji rankingu „Times Higher Education World University Ranking 2019” Uniwersytet Gdański uplasował się na czwartej pozycji w kategorii uniwersytetów klasycznych w Polsce (za Uniwersytetami: Jagiellońskim, Warszawskim oraz Uniwersyteciem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). W ogólnym zestawieniu polskich uczelni wyższych uzyskał wysoką, szóstą pozycję – tu w wyścigu ustępował dodatkowo krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Politechnice Warszawskiej. Ranking, o którym mowa, rozpoznawany jest przez studentów na całym świecie, cieszy się dużym zaufaniem naukowców, władz uczelni, a także partnerów z sektora gospodarki.

Dostojni Goście,

zapewne wszyscy, a na pewno obecni tu Rektorzy uczelni wiedzą, jak ważna dla rozwoju kształcenia

i badań naukowych jest właściwa, nowoczesna infrastruktura materialna. Dzisiaj możemy z dumą powiedzieć, że Uniwersytet Gdański ma jeden z najnowocześniejszych kampusów w kraju, którego funkcjonalność nadal staramy się podnosić.

W listopadzie 2018 roku została oddana do użytku unikatowa i nowatorska w skali kraju inwestycja, mianowicie: Laboratorium Symulacji Nagrań Telewizyjnych i Dokumentacji Filmowej. Pracownicy i studenci naszej uczelni mogą korzystać z zasobów Centrum Filmowego wyposażonego w sprzęt najwyższej jakości.

Trwa budowa gmachu Instytutu Informatyki Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UG – wszelkie prace realizowane są zgodnie z harmonogramem, co pozwala z optymizmem przyjąć koncepcję rozpoczęcia zajęć ze studentami w nowym roku akademickim 2019/2020 w zakresie informatyki stosowanej.

W planach na najbliższe lata mamy budowę Centrum Sportowego Uniwersytetu Gdańskiego, które wzbogaci infrastrukturę uczelni o pływalnię, korty tenisowe i sale sportowe. Czas rozpoczęcia inwestycji uzależniony jest od formuły, którą przyjmujemy przy realizacji przedsięwzięcia. Ponadto staramy się o realizację kolejnych projektów – powołanie liceum, zespołu laboratoriów oraz sieci przedszkoli UG w Gdańsku, Sopocie i w Gdyni.

Szanowni Państwo,

rozpoczynamy nowy rozdział w historii Uniwersytetu Gdańskiego, w który wkraczamy z odwagą i optymizmem. Świadomi jesteśmy szans, które wciąż są przed nami, ale i zagrożeń, których nie wolno nam lekceważyć. Pragnę Państwa tu obecnych zapewnić, że nie boimy się czekających nas wyzwań. Deklarujemy efektywną pracę, odwagę myślenia, otwartość na innych i na świat. Za zrozumienie naszej wspólnej misji i naszych codziennych zadań pragnę podziękować całej społeczności naszego Uniwersytetu oraz wszystkim pozostałym, którzy przez minione 50 lat wraz ze wspólnotą akademicką budowali prestiż i pozycję naszej uczelni.

Fot. K. Myszkowski/KFP

Czy nos czuje smak? Czy można słyszeć przy zatkanych uszach?

Odpowiedzi na te oraz inne pytania można było uzyskać podczas dziewiątej edycji Dni Mózgu, zorganizowanej na Wydziale Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Fot. Daniel Pomian

Tydzień Mózgu – Brain Awareness Week (BAW) – jest wydarzeniem międzynarodowym zapoczątkowanym w Stanach Zjednoczonych w 1996 roku. Pierwszy Tydzień Mózgu został zorganizowany przez Fundację DANA, prywatną organizację, która zajmuje się wspieraniem badań na temat mózgu przez przyznawanie grantów oraz tworzeniem publikacji i programów edukacyjnych. W Polsce BAW został zapoczątkowany trzy lata później.

TRÓJMIEJSKIE DNI MÓZGU

W Trójmieście Dni Mózgu organizowane w ramach Tygodnia Mózgu odbywają się od 2011 roku. Tegoroczne wydarzenie miało miejsce 15 i 16 marca. Współtworzyło je łącznie sto pięćdziesiąt osób, wśród których byli pracownicy Katedry Fizjologii Zwierząt i Człowieka UG, członkowie Studenckiego Koła Naukowego „Homunculus” (UG), Koła Nauk Psychologicznych ANIMA (UG), Studenckiego Koła Naukowego Neurochirurgii (GUMed), Studenckiego Koła Naukowego Neurologii Rozwojowej (GUMed), Studenckiego Koła Naukowego Biologii Molekularnej „Molekuła” (UG), a także studenci i doktoranci Wydziału Biologii, Wydziału Nauk Społecznych oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Pieczę nad całą imprezą sprawował dr Wojciech Glac, który w przygotowywanie Dni Mózgu

zgu jest zaangażowany od samego początku – wspiera je nie tylko organizacyjnie, lecz także przez pomoc przy tworzeniu strony internetowej, projektów graficznych plakatów i koszulek oraz prelekcje na ogólnodostępnych wykładach.

W tym roku organizatorzy przygotowali w sumie osiemdziesiąt osiem warsztatów laboratoryjnych i seminaryjnych dla ponad tysiąca pięciuset osób oraz mnóstwo atrakcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Jak co roku wszystkie zajęcia odbywały się w gmachu Wydziału Biologii.

PODRÓŻ PO STOISKACH I NIE TYLKO

Pierwszego dnia na Wydziale Biologii zjawily się zorganizowane grupy uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, natomiast sobotnie przedpołudnie należało głównie do rodziców, którzy przybyli tu wraz ze swoimi pociechami.

W sobotę naszym przewodnikiem i towarzyszem w podróży po stoiskach była czteroletnia **Awerylla**. Pierwszym przystankiem na naszej drodze było stoisko Studenckiego Koła Naukowego Neurologii Rozwojowej GUMed-u, które zaprezentowała nam studentka koła **Paulina Żukowska**: – Na naszym stoisku próbujemy przedstawić najmłodszym, jak wygląda mózg, oraz w jaki sposób na półkulach mózgu są odzwierciedlone nasze

narządy. Skupiamy się głównie na zmysłach, tłumacząc dzieciom, jak one działają i gdzie znajdują się ich ośrodki. Dzieci są szczególnie zainteresowane naszym stoiskiem z uwagi na wiele zadań manualnych, takich jak zabawa z plasteliny. Mamy również przygotowane atrakcje dla opiekunów lub starszych gości w postaci quizu na temat padaczki, w którym można sprawdzić swoją wiedzę i skonfrontować ją z bieżącymi badaniami.

Kolejnym przystankiem było stoisko „Lustereczko prawdę Ci powie”, na którym starsze dzieci próbowały narysować przykładowy obrazek, patrząc jedynie w lustrowane odbicie. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem trochę starszych dzieci, więc ruszyliśmy do kolejnego punktu naszej podróży. Było nim stanowisko „Skórny termometr”, na którym **Katarzyna Borzym** wyjaśniła nam, jak działają nasze termoreceptory: – *Na skórze mamy dwa termoreceptory, a nie jeden, jak myśli wiele osób. W doświadczeniu pokazujemy, że kiedy wsadzimy jeden palec do zimnej wody, a drugi do ciepłej, a potem oba palce włożymy do letniej wody, to nasze palce czują odmienną temperaturę niż przed chwilą. Na przykład palec z ciepłej wody ma wrażenie, że letnia woda jest zimna. Dzięki temu możemy pokazać, że nasza skóra mierzy temperaturę względną, a nie bezwzględną, jak termometr, czyli różnicę między temperaturami.*

Kolejnym stanowiskiem, które wspólnie odwiedziliśmy, było stoisko „Od receptora do efektora”. Na nim mierzona była szybkość impulsu. Doświadczenie to cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem mniejszych dzieci. Awerylla spotkała tu koleżankę z przedszkola, która wraz z rodzicami również postanowiła sobotnie przedpołudnie spędzić na naukowej podróży po Wydziale Biologii. Kolejne stanowisko odwiedziliśmy już jednak sami. A było to miejsce, w którym można było spróbować różnych pyszności, ale w nietypowy sposób. Tak opowiadał o tym **Patryk Lorenc**: – *Doświadczenie przedstawia zależności między zmysłami, czyli jak inne zmysły wpływają na smak. Przykładowo, kiedy z zatkanym nosem próbujemy różnych smaków, to nie odróżniamy ich aromatów, ale kiedy odetkamy nos, wtedy dociera do nas gama aromatów. Należy pamiętać, że językiem odczuwamy podstawową gamę smaków, natomiast za wszelkie dodatkowe smaki odpowiedzialny jest nos.*

Przy kolejnym stanowisku musieliśmy dłuższy czas poczekać, ponieważ wiele osób było zainteresowanych, w jaki sposób słyszymy dźwięki przy zatkanym uszu. Te ciekawe doświadczenie postarała nam się przybliżyć **Dominika Kozłowska**: – *Osoby, które do nas przychodzą, mogą dowiedzieć się, jak wygląda przewodnictwo słuchowe w naszym ciele drogą powietrzną i drogą kostną. Mogą się również dowiedzieć, czy są w stanie usłyszeć dźwięk mimo zatkanego uszu. Innym ćwiczeniem, które tu wykonujemy, jest próba zgaszania świeczki falą dźwiękową.*

Wraz z upływającym czasem gości w budynku Wydziału Biologii było coraz więcej i coraz trudniej było nam wziąć udział w kolejnych eksperymentach. Jako ostatnie w naszej podróży zobaczyliśmy doświadczenie

o ciekawej nazwie „Elektryczny taniec”. Polegało ono na tym, że przez małą elektrodę był przepuszczany prąd, który stymulował nerwy palców, po czym mózg dawał sygnał do mięśni tychże palców, aby nimi poruszały. Doświadczenie to było skierowane bardziej do dorosłych, zwłaszcza że w jego trakcie pokazywany był tężec zupełny mięśni – sytuacja, w której nie następował rozkurcz mięśni.

Oprócz ciekawostek zaplanowanych z okazji Dni Mózgu na Wydziale Biologii można było obejrzeć inne atrakcje dostępne tam na co dzień. My odwiedziliśmy wystawę „Życie w lesie bursztynowym”, gdzie można podziwiać pierwszy w Polsce trójwymiarowy model lasu bursztynowego w skali 1:1, piękne inkluzje bursztynowe i sam bursztyn. Udało nam się również zobaczyć paludarium z roślinami owadożernymi pochodzącymi z gór Ameryki Południowej.

Kto wybrał się na tegoroczne Dni Mózgu, nie mógł czuć się zawiedziony. Wydarzenie było doskonale przygotowane, z uwzględnieniem wszystkich grup wiekowych. Już teraz zapraszamy wszystkich zainteresowanych tematyką mózgu na przyszłoroczną, jubileuszową edycję.

DANIEL POMIAN

Więcej informacji: dnimozgu.ug.edu.pl

Fot. Daniel Pomian

Targi Akademia i Dni Otwarte UG 2019

Bilans tegorocznych Targów Akademia to ponad sześćdziesięciu wystawców, niemal dziesięć tysięcy zwiedzających, Dni Otwarte UG, warsztaty, wykłady, a przede wszystkim – merytoryczne spotkania rekrutacyjne i maturalne

Fot. Lukasz Bień

Targi Akademia to największe edukacyjne spotkanie na Pomorzu. Każdego roku towarzyszą one rocznicy powstania Uniwersytetu Gdańskiego i są wpisane w obchody Święta Uczelni. W tym roku odbywały się w dniach 19–20 marca na terenie Kampusu UG w Gdańsku-Oliwie. Ich organizatorem był Uniwersytet Gdański we współpracy z Fundacją Rozwoju UG. Patronat medialny sprawowali: TVP 3 Gdańsk, Radio Gdańsk, „Dziennik Bałtycki”, Trojmiasto.pl, Radio UG MORSE, „Gazeta Uniwersytecka” oraz „Gazeta Studencka CDN”.

WYSTAWCY Z CAŁEJ POLSKI

W Targach wzięło udział ponad sześćdziesięciu wystawców z całej Polski, w tym niemal wszystkie uczelnie

z Trójmiasta. Nie zabrakło też ofert szkół pomaturalnych i językowych. Targi odwiedziło niemal dziesięć tysięcy osób. W większości była to młodzież uczęszczająca do szkół Trójmiasta i regionu pomorskiego, która przybyła do Gdańska wraz z nauczycielami.

OFERTA UG

Na Targach Akademia aż czternaście stoisk należało do Uniwersytetu Gdańskiego. Młodzież dowiedziała się na nich między innymi, że w czasie rekrutacji na rok akademicki 2019/2020 nasza uczelnia oferuje ponad osiemdziesiąt kierunków studiów na wszystkich poziomach kształcenia, a w planach ma uruchomienie dziewięciu nowych. Są to: informatyka o profilu praktycznym, zarządzanie instytucjami służby zdrowia, pro-

dukcja form audiowizualnych, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, ubezpieczenia – studia interdyscyplinarne, Criminology and Criminal Justice (studia w języku angielskim), geografia fizyczna z geoinformacją, geografia społeczno-ekonomiczna z elementami GIS oraz studia niestacjonarne telemedycyna i projekty w ochronie zdrowia (Health Care Technology). Studia te odpowiadają na potrzeby rynku i uwzględniają współczesne wyzwania cywilizacyjne. Wszystkie łączy interdyscyplinarność, ponadto powstają one we współpracy z ekspertami i przyszłymi pracodawcami. Studenci będą mieć możliwość odbywania praktyk w najlepszych, profilowanych instytucjach i przedsiębiorstwach. Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów na Uniwersytecie Gdańskim rusza 20 czerwca 2019 roku.

Oprócz stoisk UG młodzież tłumnie odwiedzała także wydziały, które z okazji Dni Otwartych Uniwersytetu Gdańskiego przygotowały wiele atrakcji.

SPOTKANIA Z EKSPERTAMI

Jak co roku dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania z ekspertami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej dotyczące matur, matury próbne (w tym roku z języka

polskiego, matematyki, biologii, geografii i chemii) oraz testy diagnostyczne dla uczniów klas drugich szkoły średniej. Nie zabrakło również chętnych na spotkaniach i wykładach między innymi z psychologiem **Katarzyną Zapał** na temat zarządzania stresem, z ekspertami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, którzy podpowiadali, jak napisać idealne CV i jak się zaprezentować w czasie rozmowy kwalifikacyjnej, oraz z **Joanną Siedzińską** z Młodzieżowego Biura Pracy OHP, która wygłosiła wykład pt. *Program EURES – jak uniknąć niebezpieczeństw związanych z wyjazdem za granicę?*

Targi Akademia, jak co roku, okazały się najlepszym miejscem, by zdobyć informacje z pewnego źródła przed podjęciem decyzji o wyborze uczelni i kierunku studiów. W przyjaznej atmosferze i w otoczeniu zielonych terenów Uniwersytetu Gdańskiego uczniowie mogli się poczuć tak, jak przyszli studenci.

Zapraszamy na kolejną edycję Targów, które tym razem będą towarzyszyć jubileuszowi 50-lecia Uniwersytetu Gdańskiego!

Fot. Lukasz Bień

Fot. K. Mysłkowski/KFP

Fot. K. Mysłkowski/KFP

Fot. K. Mysłkowski/KFP

Shalom Polin – podsumowanie

W dniach 21–24 marca 2019 roku na Uniwersytecie Gdańskim odbył się 6. Gdański Przegląd Filmów o Tematyce Żydowskiej Shalom Polin. W siedmiu blokach filmowych zaprezentowano filmy w ramach retrospektyw dwóch największych tematycznych polskich festiwali filmowych: 14. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Żydowskie Motywy i 16. Warszawskiego Festiwalu Filmów o Tematyce Żydowskiej WJFF.pl oraz filmy, które zostały objęte partnerstwem Ambasady Izraela w Warszawie i Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku. Obok pokazów odbyły się również wydarzenia towarzyszące, które urozmaiciły program Shalom Polin i pozwoliły widzom zbliżyć się do kultury żydowskiej nie tylko za pośrednictwem srebrnego ekranu, ale również na warsztatach, wykładach i spotkaniach

6. SHALOM POLIN

GDAŃSKI PRZEGLĄD FILMÓW
O TEMATYCE ŻYDOWSKIEJ

KINO | MUZYKA | WYKŁADY I DYSKUSJE
SPOTKANIA AUTORSKIE | WARSZTATY

21-24.03.2019 WWW.SHALOMPOLIN.UG.EDU.PL

6. Shalom Polin oficjalnie otworzył **prof. Arnold Kłoniczyński**, prorektor ds. studenckich. Inauguracji towarzyszył przedpremierowy pokaz filmu *Wilkołak* w reżyserii **Adriana Panka** oraz panel dyskusyjny „Pamięć o Zagładzie 2.0”, poświęcony rozważaniom na temat współczesnego obrazu Zagłady zawartego w sztukach wizualnych i tekstach kultury.

Uczestnicy rozmowy – **prof. Joanna Rutkowiak** (Gdański Oddział Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego), **prof. Grzegorz Berendt** (Muzeum II Wojny Światowej) oraz **dr Rafał Kowalski** (Muzeum Żydów Mazowieckich) odpowiadali na pytanie: „W jaki sposób, siedemdziesiąt cztery lata po Zagładzie, mówić o Holocauście, by zainteresować młodych ludzi tematem i jednocześnie sprawić, by nie został on potraktowany zbyt schematycznie?”. Rozmowa została poprowadzona przez **dr. Piotra Kurpiewskiego**.

Tegoroczna edycja Shalom Polin była okazją do spotkania z wieloma ciekawymi gośćmi, między innymi

z dr. Rafałem Kowalskim, zastępcą kierownika Muzeum Żydów Mazowieckich w Płocku, który opowiedział o swojej książce *Płoccy wypędzeni. Marzec'68*. Spotkanie poprowadziła **Marta Maciejewska**.

W czasie spotkania poprowadzonego przez **Krystynę Weiher-Sitkiewicz Sylwia Borowska** opowiedziała o swoich osobistych doświadczeniach oraz historiach Polek żyjących w Izraelu opisanych w książce *Mój mąż Żyd*. Natomiast redaktor naczelny czasopisma „Midrasz”, **dr Piotr Paziński**, poprowadził bardzo ciekawy wykład pt. *Przyroda i historia, cykl i linia prosta. Żydowska koncepcja czasu i kalendarz*.

Podczas bloku podróżniczego #SHALOMIZRAEL młodzi podróżnicy opowiedzieli nam o swoich wyprawach, ich wrażeniach z wycieczek. Podzielili się swoimi doświadczeniami i zdradzili, co ciekawego jest ukryte w Izraelu i dlaczego warto wykupić bilet lotniczy do tego państwa.

Jak co roku nie zabrakło warsztatów językowych, kulinarnych i tanecznych. W tajniki podstaw języka

Fot. Michal Wasilewski

Fot. Michal Wasilewski

Fot. Michal Wasilewski

Fot. Michal Wasilewski

Fot. Jacek Michalowski

Fot. Michal Wasilewski

Fot. Grzegorz Grobelny

hebrajskiego słuchaczy wprowadziła **Katarzyna Mazurkiewicz**, a warsztaty kulinarne „Kugel – żydowska babka ziemniaczana” poprowadził **dr Wojciech Śledź**. Ostatniego dnia festiwalu **Alicja Stark** przeprowadziła warsztaty tańca izraelskiego, a restauracja Bagażownia Zynera zaprosiła na kolejną kulinarną podróż w głąb Izraela, przygotowując Żydowski lunch w Etno (Oddział Etnografii Muzeum Narodowego w Gdańsku). Zwieńczeniem czterech festiwalowych dni był fenome-

nalny koncert piosenek jidysz – „Achsanjes – Ukrycia” – w wykonaniu **Marii Ka Solo**, która zapełniła do ostatniego miejsca salę koncertową w Oliwskim Ratuszu Kultury.

Autorski koncert Marii Ka był pełen przejmujących piosenek napisanych w całości w języku jidysz, które wybrzmiały w asyście dźwięków z pogranicza alternatywy, bluesa i awangardy. Spektaklowi muzycznemu towarzyszyły elektroniczne eksperymenty głosowe oraz, włączone w nie, oryginalne fragmenty dzieł jidysz

PATRONAT HONOROWY:

Jego Magnificencja Rektor UG prof. Jerzy Piotr Gwiżdżała oraz Prezydent Miasta Gdańska.

PATRONAT MEDIALNY:

Radio Gdańsk, Portal Trojmiasto.pl, czasopismo „Midrasz”.

PARTNERZY:

Ambasada Izraela w Warszawie, Stowarzyszenie Żydowskie Motywy, Międzynarodowy Festiwal Filmowy Żydowskie Motywy, Fundacja Kamera Dawida WJFF.pl,

Warszawski Festiwal Filmów o Tematyce Żydowskiej, Oddział Etnografii Muzeum Narodowego w Gdańsku, Oliwski Ratusz Kultury, Instytut Pamięci Narodowej w Gdańsku, Restauracja Bagażownia Zynera w Sopocie.

ORGANIZATORZY:

Dyskusyjny Klub Filmowy UG „Miłość Blondynki”, Akademickie Centrum Kultury UG „Alternator” we współpracy z Towarzystwem Polsko-Izraelskim Wspólne Dziedzictwo Moreshet Meshutefet.

uzupełniająca całość o estetykę i wrażliwość artystów Jidyszlandu. Koncert „Achsanjes – Ukrycia” wpisuje się w nurt współczesnej twórczości w języku jidysz i jest bezpośrednim przejawem odradzania się języka wielowiekowej komunikacji Żydów aszkenazyjskich w artystycznych formułach XXI wieku.

Z roku na rok liczba osób zainteresowanych kulturą żydowską rośnie, co bardzo cieszy organizatorów. Są to zarówno stali widzowie, jak i osoby, które posta-

nowiły lepiej zapoznać się z kulturą żydowską dzięki naszemu wydarzeniu. Znamiennym jest fakt, że oprócz osób mieszkających w Trójmieście dużą część widowni stanowiły osoby, które specjalnie przyjechały do Gdańska na Shalom Polin.

Liczymy na to, że kolejne edycje Gdańskiego Przejądu Filmów o Tematyce Żydowskiej będą sprzyjały poznawaniu naszych wspólnych korzeni oraz poszerzaniu międzykulturowy dialog pomiędzy Polską a Izraelem.

ALICJA WEYDMANN

Fot. Michał Wasilewski

Fot. Jacek Michatowski

Uganda i Rwanda oczami politologa

Z mgr Wioletą Gierszewską, asystentem w Instytucie Politologii Wydziału Nauk Społecznych UG, rozmawiała Agnieszka Bień

WYWIADY

■ Z czym wiążą się Twoje badania naukowe i dlaczego zaprowadziły Cię do Afryki?

Przedmiotem moich badań jest mit polityczny funkcjonujący w państwach regionu Wielkich Jezior Afrykańskich. Wybór tematu badań wynika przede wszystkim z jego istoty naukowo-poznawczej oraz moich długoletnich zainteresowań naukowych obejmujących problematykę społeczno-polityczną i kwestie bezpieczeństwa w regionie Afryki Subsaharyjskiej. Przez kilka lat sporządzałam ekspertyzy na tematy związane z sytuacją społeczno-polityczną, militarną i ekonomiczną regionu Wielkich Jezior Afrykańskich dla Polskiego Centrum Studiów Afrykanistycznych. Obecnie współpracuję z Polskim Towarzystwem Afrykanistycznym na stanowisku członka zwyczajnego.

■ Jakie państwa i miasta odwiedziłaś?

Byłam w Ugandzie i Rwandzie oraz krótko w Etiopii. Prowadziłam badania między innymi w Entebbe,

Kampali, Kabale, Ginseny, Kigali, Butare. Niestety, ze względu na bezpieczeństwo i napiętą sytuację polityczną związaną z ostatnimi wyborami prezydenckimi i parlamentarnymi, nie udało mi się przeprowadzić zaplanowanych prac w Demokratycznej Republice Konga. Choć byłam na granicy kongijsko-rwandyjskiej i z odległości dwóch – trzech kilometrów widziałam Gomę. Było bardzo niebezpiecznie.

■ Czym, w skrócie, różnią się miasta, w których prowadziłaś badania, od miast europejskich, takich jak na przykład Gdańsk?

Od centrum europejskich stolic różnią się przede wszystkim stopniem rozwoju infrastruktury, zaludnieniem, specyficzną dla tamtejszych społeczeństw kulturą. Z kolei jeśli mowa o peryferiach, nie wszędzie jest bezpiecznie, często brakuje dostępu do elektryczności i wody, zwłaszcza w miastach i osiedlach na północnych czy górniczych terenach Ugandy. Należy

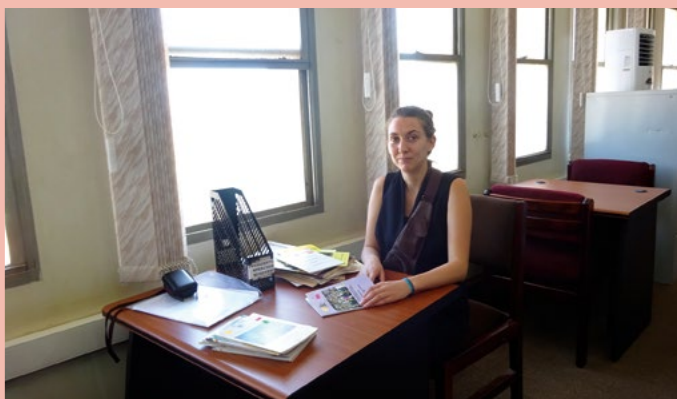
pamiętać, że region ten to stosunkowo młode systemy polityczne. Nie wszystkie państwa są stabilne, zatem zwłaszcza miejscowości przygraniczne bywają niebezpieczne ze względu na grupy rebeliantów oraz epidemie chorób, takich jak ebola.

■ **Państwa afrykańskie kojarzą się z autorytarnym sposobem sprawowania władzy. Czy było tak też w przypadku państw, które odwiedziłaś? Jeżeli tak, to jak to wygląda na co dzień?**

Uogólniając, zarówno Yoweri Museveni (prezydent Ugandy), jak i Paul Kagame (prezydent Rwandy) czynili starania, by doprowadzić kraje do względnej stabilizacji politycznej, ekonomicznej oraz militarnej. Jednak organizacje zajmujące się prawami człowieka coraz częściej alarmują o łamaniu tych praw, braku dostępu do wolnych mediów, a poczynania Kagame spotykają się z krytyką międzynarodową. Prezydenci twierdzą, że w państwach panuje demokracja. Jednak nie demokracja w europejskim tego słowa znaczeniu, a afrykańska demokracja. Jak wygląda to na co dzień? W rzeczywistości wszelkie protesty opozycji są tłumione, trudno mówić o wolności słowa. Niemniej jednak stworzono pewne pozory demokracji na wzór europejski; dotyczy to zwłaszcza funkcjonowania instytucji politycznych.

■ **Owiedziłaś tamtejsze uczelnie, jak mogłabyś je opisać?**

Badania prowadziłam między innymi w Ugandzie w Makerere University w Kampali oraz w Rwandzie w National University w Butare i na Christian University w Kigali. Tamtejsze uniwersytety zostały stworzone na wzór europejski. Różnią się między sobą standardem. Na niektórych wydziałach, zwłaszcza w Ugandzie, występuje problem z higieną, brak powszechnego dostępu do toalet, a jeśli już toalety są, to warunki w nich znacznie odbiegają od naszych. Wiąże się z tym nieprzyjemny zapach na korytarzach. Wydziały pod względem stanu budynków również drastycznie różnią się od wydziałów w naszych uczelniach. Z zewnątrz budynki wyglądają w miarę schludnie. Jeszcze ładniej prezentują się na stronach internetowych uczelni. Natomiast w rzeczywistości wnętrza budynków często niszczej. Studenci w salach mają warunki zbliżone do europejskich. W salach wykładowych znajdują się tablica, krzesła, stoły. Okna zabudowane są kratami. W Ugandzie przed wejściem do sali każdy student jest przeszukiwany i szczegółowo sprawdzany. Z pewnością wiąże się to z ryzykiem zagrożenia terrorystycznego. Na terenie uczelni jest dostęp do recepcji oraz bufetu. Uniwersytety dysponują zarówno specjalistycznymi bibliotekami, jak i biblioteką wydziałową. Warunki korzystania z bibliotek różnią się między sobą. Biblioteka wydziałowa jest stosunkowo duża, a warunki korzystania z jej zbiorów są zbliżone do europejskich. Z kolei stan mniejszych bibliotek

specjalistycznych jest znacznie gorszy pod względem wnętrza budynku, wyposażenia i zbiorów, które częstokroć trzymane są za kratami, pod kluczem – dostęp do nich można uzyskać tylko dzięki uprzejmości bibliotekarza. Dostęp do sal komputerowych nie jest powszechny jak u nas.

Kultura polityczna państwa nie pozostaje bez wpływu na uczelnie. Nauczyciele akademicy niechętnie wypowiadają się na tematy związane z polityką na terenie uniwersytetu. Nie są przyjaźnie nastawieni do badaczy z Europy, którzy pytają o sprawy związane z tamtejszą retoryką polityczną. Makerere University uchodzi za jedną z najważniejszych uczelni w Afryce Wschodniej. Podczas prowadzonych przeze mnie badań to właśnie na tym uniwersytecie okazało się, że istnieje wyraźny problem z wolnością słowa dotyczącą spraw polityki. Być może moje zainteresowania naukowe mitologią polityczną państw regionu, tak w przeszłości, jak i obecnie, są zbyt ryzykowne i niepoprawne politycznie dla tamtejszych elit rządowych, na co często zarówno w Ugandzie, jak i w Rwandzie zwracano mi uwagę. Być może kolonializm, spowodował, że tamtejsi naukowcy i politycy czują pewną niechęć do Europejczyków. Afrykańscy badacze częstokroć ironizują, że Europejczycy na podstawie kilku miesięcy spędzonych w Afryce nazywają się „Afrykanistami” i określają się jako specjaliści od spraw regionu.

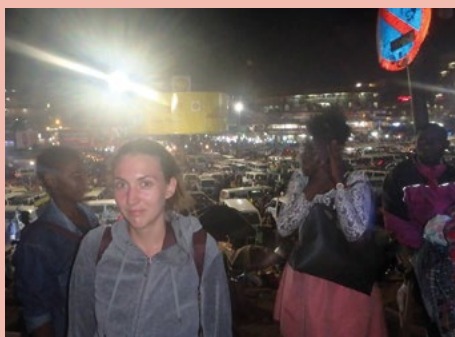
■ Czy podróże spełniły Twoje oczekiwania dotyczące realizacji badań naukowych?

Badania zrealizowałam w stopniu, w jakim pozwoliły mi na to miejscowe uwarunkowania. Zdarzało się, że ze względów bezpieczeństwa oraz ograniczeń czasowych byłam zmuszona zmienić miejsce pracy badawczej, zrezygnować z pewnych wywiadów na rzecz innych. Mimo pewnych niedogodności i utrudnień kwerendy przeprowadziłam w stopniu bardzo dobrym. Udało mi się przeprowadzić wywiady z członkami głównych partii rządowych i opozycyjnych, konsultacje naukowe z lokalnymi badaczami oraz kwerendy archiwalno-biblioteczne w planowanych instytucjach.

Przede wszystkim jako pierwszy politolog europejski zostałam wpuszczona do parlamentu Ugandy i otrzymałam oryginalne dokumenty z tamtejszego archiwum. Jako jedna z nielicznych osób przeprowadziłam też wywiady z przedstawicielami opozycji politycznej w Ugandzie i Rwandzie.

Jako ciekawostkę podam, że przez chwilę byłam aresztowana przez ugandyjską policję za próbę wejścia do budynku parlamentu. Uratowała mnie jedna z posłanek, wyjaśniając policji powód mojego przybycia.

Dziękuję za rozmowę.

Bogdan Przemysław Liberek

Wspomnienie

22 grudnia 2018 roku zmarł nasz drogi wieloletni Szef, Profesor Bogdan Liberek

Profesor urodził się 11 lipca 1926 roku w wielkopolskim Kościanie, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej, a następnie (do wybuchu II wojny światowej) do pierwszej klasy gimnazjum. Od lutego 1940 roku przebywał w Pińczowie. Tam w latach 1940–1945 ukończył gimnazjum oraz I klasę liceum jako uczestnik tajnego nauczania. W okresie wojny był członkiem Szarych Szeregów o pseudonimie Jan Jeziorański.

W lipcu 1945 roku Profesor zdał egzamin dojrzałości w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Hugo-
na Kołłątaja w Pińczowie. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej. Tytuł magistra inżyniera uzyskał wiosną 1950 roku. Pracę naukową rozpoczął na PG już w 1949 roku, kolejno jako młodszy asystent, asystent, starszy asystent i adiunkt w Katedrze Technologii Środków Leczniczych, a potem w Katedrze Chemii Ogólnej. Doktoryzował się na Wydziale Chemicznym PG w 1958 roku pod kierunkiem doc. dr. Emila Tasznera, wybitnego chemika, twórcy polskiej szkoły peptydowej. W okresie przygotowywania pracy doktorskiej

pracował nad możliwością halolizy estrów peptydów za pomocą niezwykle kojarzącego się z Jego nazwiskiem bromku litu (LiBr), co dało mu, znany już tylko starszym chemikom-peptydowcom, pseudonim – Ojciec Li. Autorzy tej reakcji (E. Taszner i B. Liberek) są do tej pory cytowani w głównym podręczniku poświęconym mechanizmom reakcji chemicznych (J. March, *Advanced Organic Chemistry*). Obaj panowie byli też jedynymi Polakami zaproszonymi do udziału w zorganizowanej przez J. Rudingera I Międzynarodowej Konferencji Peptydowej (Praga 1958), która dała początek Europejskim Sympozjom Peptydowym.

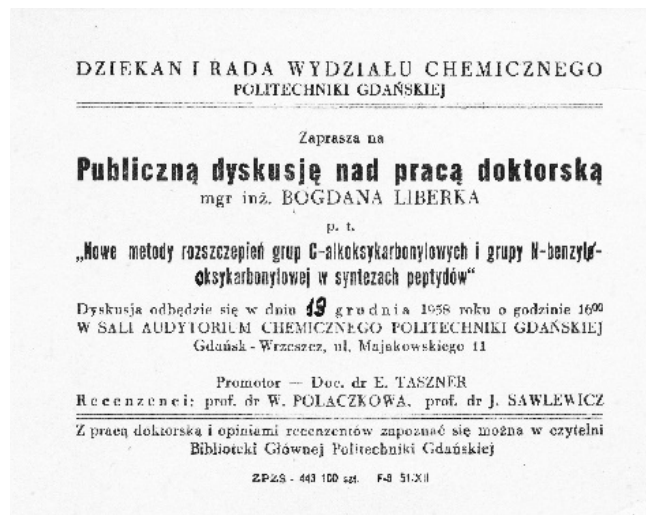
W roku 1964 na Wydziale Chemicznym PG Profesor uzyskał tytuł doktora habilitowanego. Od roku 1959 aż do końca swojej kariery akademickiej związany był z Wyższą Szkołą Pedagogiczną (WSP), przekształconą później w Uniwersytet Gdański. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1971 roku, a profesora zwyczajnego – w 1979 roku. W latach 1965–1966 przebywał na stażu pohabilitacyjnym na Uniwersytecie Oxfordzkim (Dyson Perrins Laboratory), a w latach 1984–1985 – jako profesor wizytujący – na Uniwersytecie w Ottawie (Kanada). W roku 1978 Profesor był współorganizatorem XV Europejskiego Sympozjum Peptydowego, które odbyło się w Gdańsku.

Pomimo zdecydowanego przedkładania pracy naukowej nad pełnieniem funkcji kierowniczych Profesor był prodziekanem Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii WSP w Gdańsku (1967–1970), zastępcą dyrektora Instytutu Chemii UG do spraw nauki (1987–1991), kierownikiem Pracowni Aparatury Pomiarowo-Badawczej (1970–1980) oraz wielokrotnie – kierownikiem studiów doktoranckich. Ważną Jego rolą było przewodniczenie uczelnianej Komisji do spraw Przywrócenia Dobrego Imienia Osobom Represjonowanym.

Na UG Profesor stworzył grupę badawczą (Zespół Naukowo-Badawczy Chemii Aminokwasów i Peptydów, 1970–1994), która później, pod kierownictwem Jego ucznia, prof. Zbigniewa Grzonki,

weszła w skład Katedry Chemii Organicznej, z której wyewoluowała istniejąca obecnie Katedra Chemii Biomedycznej. Mieliśmy wielkie szczęście być członkami tej niewielkiej, kilkusobowej grupy. Zapamiętałem i entuzjazm Profesora Liberka udzielały się nam nieuchronnie i wciągały nas w kolejne tajniki chemii związanej z problematyką aminokwasów i peptydów. Szef nieustannie inspirował nas naukowo, dając przy tym przykład niezwykłego zaangażowania i pracowitości. Jego słynne powiedzenie: „Co nowego, pani/panie...?”, które słyszeliśmy każdego poranka, co bardziej wrażliwym śniło się po nocach. Gdy Szef przechodził na emeryturę, spotkaliśmy się na poświęconym Mu uroczystym jubileuszu, obchodzonym pod hasłem „70-lecie Ojca Li”.

Zainteresowania badawcze Profesora obejmowały syntezę peptydów, w tym zagadnienia ich racemizacji. Jego pasjonackie wręcz zainteresowanie zagadnieniami stereochemii, w tym pochodnymi aminokwasów czy cyklicznymi peptydów, zostało „odziedziczone” przez większość z nas. Profesor zajmował się różnorodnymi analogami aminokwasów i peptydów, peptydowymi analogami kwasów nukleinowych oraz zastosowaniem reakcji Mitsunobu w chemii peptydów. Wypromował jedenastu doktorów i był opiekunem około stu prac magisterskich. Wśród Jego „dzieci i wnuków” jest pięcioro profesorów tytularnych i pięcioro doktorów habilitowanych. Prócz „dzieci naukowych” Profesor wraz ze swoją małżonką, Anną Budny-Liberek, niezwykle zasłużoną w okresie stanu wojennego lekarką, wychował trójkę własnego potomstwa, które kontynuuje zainteresowania rodziców: syn Krzysztof jest profesorem Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii

UG i GUMed, Tomasz – profesorem Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, a córka Agnieszka – lekarzem diabetologiem. Profesor doczekał się także dziesięciorga wspaniałych wnucząt.

Profesor Liberek wyróżniony został licznymi nagrodami oraz uhonorowany Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1973) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1981). Za artykuły dotyczące prezentacji peptydów przez kompleksy zgodności tkankowej otrzymał Nagrodę Polskiego Towarzystwa Biochemicznego (1997).

Profesor był jednak przede wszystkim prawym, szlachetnym i imponującym wiedzą Człowiekiem.

W IMIENIU DZIECI I WNUKÓW OJCA LI,
ALEKSANDRA KOŁODZIEJCZYK

WSPOMNIENIA

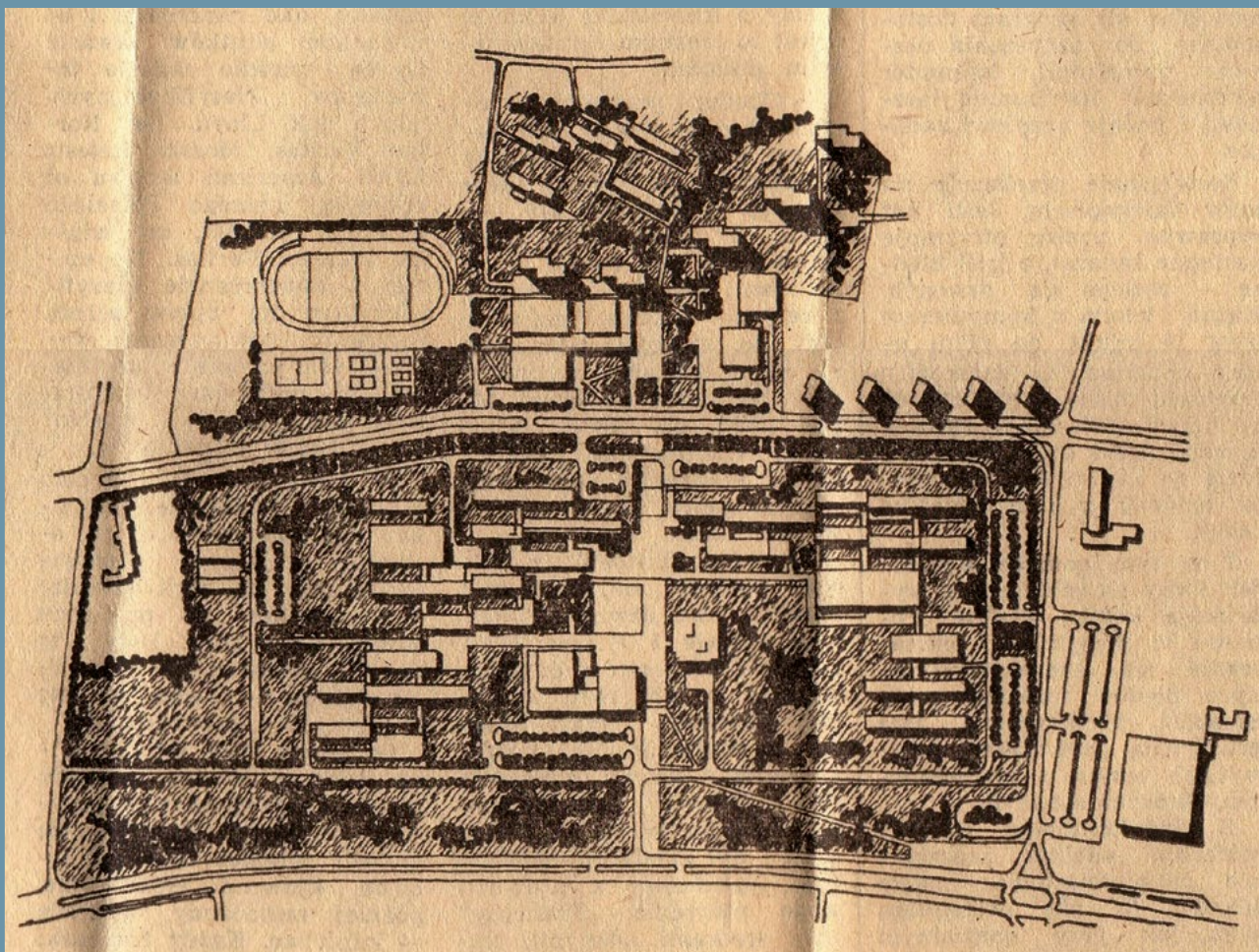
Obrona pracy doktorskiej pierwszego ucznia Profesora – Z. Grzonki (1968). Na dole od lewej: G. Kupryszewski, E. Taszner, B. Liberek, T. Jasiński. Na skraju kolejnego rzędu – J. Sokołowski

Jubileusz Profesora. Na dole od lewej: K. Stachowiak, A. Kołodziejczyk, Profesor, Jego żona Anna, A. Kołodziejczyk. Za Profesorem: Tomasz i Krzysztof Liberkowie i Z. Grzonka. Za nimi: I. Siemion, J. Ciarkowski, A. Zamojski

Narodziny kampusu uniwersyteckiego w Oliwie

Kwestia zapewnienia odpowiedniej infrastruktury dla przyszłego uniwersytetu była jednym z głównych wyzwań, jakie stanęły przed organizatorami nowej uczelni już w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku

Źródło: „Głos Wyrzeża” 1972, nr 233, s. 4

Plan zagospodarowania miasteczka uniwersyteckiego

Na początku 1957 roku z inicjatywy ówczesnego rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej, doc. Andrzeja Bukowskiego, zawiązał się Komitet Organizacyjny Uniwersytetu Gdańskiego. I choć do ostatecznej realizacji założonego celu, a więc powstania pierwszego w mieście nad Motławą uniwersytetu, minęło jeszcze ponad trzydzieści lat, to już wtedy zdawano sobie sprawę, że na rzecz nowej uczelni trzeba będzie pozyskać odpowiedni teren i wznieść na nim nowe, niezbędne dla rozwoju, budynki. Jako ciekawostkę można wskazać, że wśród pierwszych pomysłów pojawiła się również tyle śmiała, co w istocie nierealna lokalizacja przyszłego uniwersytetu na... Biskupiej Górze.

KONKURS NA NOWY KAMPUS

Prace nad założeniem uniwersytetu nabrały rozpędu, choć nie bez problemów, w latach sześćdziesiątych. W styczniu

1966 roku gdański oddział Stowarzyszenia Architektów RP ogłosił konkurs na nowy kompleks budynków uczelnianych. Choć projekt był tworzony formalnie dla WSP, to jednak z myślą o przyszłym uniwersytecie. Nowy kampus miał stanąć na pograniczu dwóch dzielnic – Wrzeszcza i Oliwy. Planowano budowę w pełni funkcjonalnego, nowoczesnego i pierwszego tego typu miasteczka uniwersyteckiego w Polsce.

ZWYCIĘSKI PROJEKT

Konkurs wygrała warszawska firma, którą reprezentowali inż. Witold Benedek i inż. Stanisław Niewiadomski. Zwycięski projekt zakładał budowę szeregu nowych budynków w kwartale wyznaczonym ulicami: Wita Stwosza, J. Bażyńskiego, A. Abrahama i al. Grunwaldzką. Były to tereny, gdzie od 1947 roku funkcjonowały kompleksy ogródków działkowych. Teren przeznaczony na zabudowę

liczył łącznie 32 ha, a same budynki miały być niskimi konstrukcjami (maksymalnie do trzech kondygnacji).

NOWE WYDZIAŁY, BUDYNKI ADMINISTRACJI, BIBLIOTEKA I ZAPLECZE SPORTOWE

Pierwotnie zakładano budowę czterech nowych wydziałów (Wydziału Humanistycznego, Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi oraz Wydziału Prawa i Administracji) oraz Studium Języków Obcych. Planowano również budowę nowych budynków pod Wydział Ekonomiczny. Założenia uwzględniały również budowę biblioteki uniwersyteckiej, nowego rektoratu, osobnego budynku administracji i auli. Od strony al. Grunwaldzkiej miały znajdować się kompleksy rekreacyjne, czyli boiska do piłki nożnej, koszykówki i siatkówki, a nawet kryta pływalnia.

PIERWSZE BYŁY... AKADEMIKI

Mniej więcej w tym samym czasie trwały prace nad budową nowych domów studenckich na Polankach, w Oliwie. Według wstępnych założeń, miało powstać łącznie osiem budynków. Pierwszy z nich oddano do użytku w marcu 1967 roku. Był on wyposażony w nowoczesne (jak na ówczesne standardy) dwuosobowe pokoje dla łącznie trzystu studentów. Otwarcia domu studenckiego dokonał rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej prof. dr Ludwik Bandura. Budowa kolejnych domów studenckich szła dość opornie. Do 1976 roku oddano do użytku trzy domy studenckie. Budowa kolejnego akademika i pierwszego hotelu asystenta ruszyła dopiero pod koniec 1975 roku, a zakończyła się w grudniu następnego roku.

OPÓŹNIENIA W BUDOWIE

Według założeń inwestorów, pierwszy etap budowy nowoczesnego kompleksu miał rozpocząć się w 1968 roku budową wspomnianego Wydziału Humanistycznego, zaś zakończenie wszystkich inwestycji planowano na połowę lat siedemdziesiątych. Przyjętego wstępnie harmonogramu nie udało się dotrzymać. Dopiero w 1972 roku oddano do użytku budynek Wydziału Humanistycznego, zaś Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii dopiero trzy lata później. W istocie dopiero pod koniec lat dziewięćdziesiątych powrócono do realizacji inwestycji na terenie kampusu, budując najpierw nowy budynek Wydziału Prawa i Administracji (2002), a po nim kolejne obiekty (w tym między innymi gmach Biblioteki Głównej UG).

KAMPUS OLIWSKI OBECNIE

Dziś w Gdańsku-Oliwie znajduje się kilkanaście budynków uniwersyteckich, z których najnowszy (oddany do użytku w 2016 roku) to nowoczesny budynek Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed.

Od 2018 roku trwa budowa Instytutu Informatyki UG przy Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. Tym sposobem po ponad pół wieku powoli kończy się budowa w pełni nowoczesnego miasteczka uniwersyteckiego w Gdańsku.

MARTA SZASZKIEWICZ
MUZEUM UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

Źródło: Zbiory Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego

Budynek dawnego rektoratu Uniwersytetu Gdańskiego

Źródło: Zbiory Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego

Przewodniczący Rady Państwa prof. Henryk Jabłoński wmurowuje Akt erekcyjny budynku Wydziału Humanistycznego

Prezentowany tekst jest częścią cyklu artykułów „Z Historii Uniwersytetu Gdańskiego”, za który merytorycznie odpowiada Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego. Jest to nowa, ogólnouczelniana jednostka utworzona w 2018 roku. W kolejnych numerach „Gazety Uniwersyteckiej” będą prezentowane ciekawostki z historii naszej uczelni lub jej poprzedniczek, wybrane obiekty z muzealnej kolekcji, zdjęcia czy wycinki prasowe. Czytelników zapraszamy do kontaktowania się z Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego, dzielenia się uwagami, wspomnieniami i pamiątkami. Adres: ul. Bielańska 5, 80-851 Gdańsk; e-mail: muzeum@ug.edu.pl.

Polski świat ojca Szymona z Kamieńca

Herby, jako rozpoznawcze, a zarazem i bojowe znaki rycerzy, które z biegiem czasu prawem dziedziczenia stały się godłami poszczególnych rodzin, a w warunkach polskich – całych rodów herbowych, swym początkiem w skali europejskiej sięgają XI wieku. Określano je początkowo łacińskimi terminami: arma, insignia, clenodium (później spolszczony na klejnot). W XIII stuleciu – początkowo w Anglii i we Francji – zaczęły powstawać tzw. armoriały, to jest katalogi czy też zbiory tych znaków. Termin herb, pochodzący od – oznaczającego dziedzictwo – niemieckiego słowa erbe został wprowadzony dopiero w wieku XV i rozpowszechnił się w księstwach niemieckich, Czechach (erb) oraz w Polsce, gdzie termin herbarz, określający zbiory herbów, szybko wyparł wcześniejsze określenie, aczkolwiek również używane w środowisku naukowym. Rozpowszechnił go zwłaszcza w swoich dziełach ojciec heraldyki polskiej i czeskiej – Bartłomiej (Bartosz) Paprocki (1540–1614). W XVII wieku jednym z największych kontynuatorów dzieła Paprockiego w płaszczyźnie heraldycznej był pochodzący z Kamieńca Podolskiego dominikanin, ojciec Szymon Okolski (1580/1594–1653). Jego trzynomowy herbarz, zatytułowany Orbis Polonus, czyli Świat polski zdobi dzisiaj półki zasobu starych druków Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego

ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ

Zazwyczaj w dostępnych encyklopediach i słownikach oraz opracowaniach biograficznych jako datę urodzenia bohatera niniejszego szkicu wymienia się rok 1580. Niektórzy jednak badacze, na przykład Marian Wolski, Marek Miławicki czy Magdalena Piśkała, opowiadają się za rokiem 1594. Miejscem narodzin był Kamieniec Podolski, do którego później autor *Świata polskiego* musiał być przywiązany, skoro swoje dzieła często podpisywał jako Szymon z Kamieńca (Simon de Kamenecia).

Był synem Stanisława i wnukiem Jana Okolskich ze zubożałej rodziny szlacheckiej herbu Rawicz, zajmującej się w Kamieńcu prawdopodobnie kuśnierstwem. Dziadek Jan był dworzaninem kasztelana sandomierskiego Stanisława Myszkowskiego i po zakończeniu wyprawy wołoskiej zamieszkał na stałe w Kamieńcu Podolskim.

W roku 1609 Szymon wstąpił we Lwowie do zakonu kaznodziejskiego ojców dominikanów. Już jako dominikanin około roku 1612 towarzyszył ojcu Cyprianowi Castellione, wikariuszowi kongregacji ruskiej, w wizytacjach kanonicznych. Rozpoczęte w Studium Generalnym prowincji ruskiej zakonu we Lwowie studia filozoficzno-teologiczne od roku 1616 kontynuował w Bolonii, gdzie uzyskał stopień

lektora teologii. Po powrocie do swojej zakonnej prowincji ruskiej nieszczęśliwie dostał się w jasyr tatarski i przez pewien czas przebywał na Krymie, skąd około roku 1620 wykupił go prowincjał Ambroży z Urzędowa.

Od roku 1621 wykładał Szymon teologię w lwowskim Studium Generalnym zakonu, podwyższając zarazem swoje kwalifikacje naukowe i duszpasterskie: w roku 1622 uzyskał tytuł kaznodziei generalnego, sześć lat później stopień bakałarza, zaś w roku 1641 – doktorat z teologii. W lwowskim Studium Generalnym prowincji ruskiej zakonu dominikanów, mieszczącym się w konwencie Bożego Ciała, dwukrotnie pełnił funkcję regensa: w latach 1631–1637 oraz 1643–1648. Równoległe z pracą dydaktyczną i naukową pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji, powierzonych mu przez władze zakonne. Był przeorem dominikańskich konwentów: w Jezupolu (1627–1628, 1646–1648), Tyśmienicy (1631, 1644–1646), Mińsku (1633), Rohatyniu (1635), Konstancyńowie (1638), Kamieńcu Podolskim (1639–1640). W latach 1637–1638 sprawował obowiązki kapelana obozowego w czasie wypraw kozackich hetmana polnego koronnego, Mikołaja Potockiego (1593–1651). Swoje przeżycia opisał ojciec Szymon Okolski w dwóch diariuszach, z których

pierwszy zawiera relację z wyprawy roku 1637 i został wyłtoczony w tymże samym roku w zamojskiej Drukarni Akademickiej, drugi zaś dotyczący wypraw z roku 1638 wydrukowała w Krakowie oficyna Franciszka Cezarego w roku 1639. Dzieła te stanowią ważne źródło historyczne do poznania tego, co się działo w tym okresie na południowo-wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej.

W zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego znajduje się dziewiętnastowieczne wydanie obydwu tych diariuszy w opracowaniu Kazimierza Józefa Turrowskiego, a wydanych w roku 1858 nakładem Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, czcionkami Drukarni „Czas”.

W roku 1648 ojciec Szymon Okolski został prowincjałem Rusi. W tym czasie z powodu wojen kozackich zostało zniszczonych dwadzieścia dziewięć klasztorów dominikańskich. Nowy prowincjał w roku 1650 czynił usilne starania w Rzymie o ustanowienie specjalnego święta kościelnego upamiętniającego męczenników dominikańskich. Z biegiem czasu nowemu prowincjałowi udało się przywrócić normalne funkcjonowanie prowincji ruskiej, a nawet pozyskać nowe klasztory, jak w Haliczu, Buczaczu i w Bielicach.

Twórczość pisarska stanowiła niezwykle ważną dziedzinę życia ojca Szymona Okolskiego, zwłaszcza począwszy od lat trzydziestych. Wspomniane wyżej diariusze z wypraw kozackich 1637 i 1638 roku zapoczątkowały liczne dzieła natury historiograficznej, teologiczno-kaznodziejskiej i religijno-dewocyjnej jego autorstwa. Dla ułatwienia pracy pisarskiej rada prowincji przydzieliła mu w roku 1646 specjalnego sekretarza.

Szczególną wartość mają prace historiograficzne ojca Szymona. Oprócz omówionych wyżej diariuszy z wypraw kozackich w grupie dzieł historiograficznych – poza słynnym herbarzem, o którym szerzej będzie mowa dalej – zaliczyć do nich należy historię ruskiej prowincji dominikanów *Russia florida rosis et liliis, hoc est sanguine, praedicatione, religione et vita antea F. Ordinis Praedicatorum peregrinatione inchoata, nunc conventuum in Russia stabilitate fundata* [...] wydaną we Lwowie w roku 1646. W tymże samym roku, również we Lwowie, ukazały się żywoty biskupów kijowskich

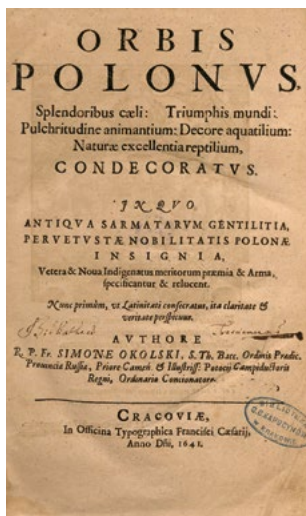
i czernichowskich *Chioviensium et Czernichoviensium episcoporum Sanctae et Catholicae Ecclesiae Romanae ordo et numerus descriptus* [...]. Na pograniczu historiografii i literatury religijnej plasuje się opis sanktuarium maryjnego w Podkamieniu Wołyńskim: *Góra Święta Najświętszej Panny Różańca S. w tuckim biskupstwie na Wołyniu nad miastem Podkamieniem przedziwnymi cudami i stopkami panieńskimi, dekretem pasterskiem i wielu pielgrzymowaniem wstawiona*, wydany w Krakowie w roku 1646.

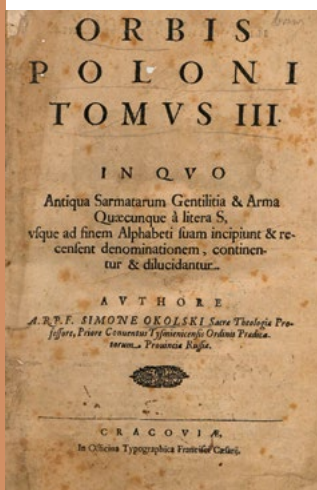
ORBIS POLONUS

Napisany w języku łacińskim herbarz *Orbis Polonus splendoribus caeli, triumphis mundi, pulchritudine animantium, decore aquatiliu, naturae excelentia reptiliu condecoratus, in quo antiqua Sarmatarum gentilitia, pervetustae nobilitatis Polonae insignia, vetera et nova indigenatus meritorum praemia et arma specificantur et relucunt* jest niewątpliwie najważniejszym dziełem ojca Szymona Okolskiego, niejako dziełem jego życia, którym na trwałe zapisał się on w dziejach polskiej heraldyki i historiografii. Jako owoc wieloletnich prac i studiów pisarza ostatecznie drukiem ukazał się w Krakowie w trzech tomach, wyłtoczony przez oficynę drukarską Franciszka Cezarego w latach 1641–1645 w formacie folio. Począwszy od roku 1641 każdy kolejny tom ukazywał się co dwa lata.

Łącznie w herbarzu zostały opisane trzysta dziewięćdziesiąt cztery znaki heraldyczne. Specyfiką tego armorialu jest to, że omawiając poszczególne herby, autor nie tylko skupił się na opisie graficznym, ale także pełną garścią sięgnął do symboliki poszczególnych

elementów graficznych, wchodząc szeroko w zakres obszernych rozważań natury filozoficznej, moralnej i religijnej. W opisie danego znaku herbowego znajduje się wykaz osób, rodzin i rodów pieczętujących się tym znakiem, w niektórych przypadkach z szerszą charakterystyką życia i działalności. Każdy tom zawiera dedykację dla określonego mecenasa wydawnictwa, poprzedzoną okolicznościowym stemmatem, tj. zamówionym specjalnie wierszem opatrzoną miedziorytem herbu adresata dedykacji. Na końcu każdego tomu znajdują się cztery indeksy: nazw herbów, tytułów podrozdziałów i omawianych zagadnień, alfabetyczny indeks rzeczowy oraz spis

nazwisk szlachty wymienionej w danym tomie. Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego posiada komplet oryginalnego, pierwszego wydania herbarza.

Tom pierwszy liczy sobie pięćset pięćdziesiąt siedem stron liczbowanych oraz czterdzieści jeden stron nieliczbowanych i zawiera sto dwadzieścia sześć rycin i opisów herbów od litery A (*Abdank*) do K (*Krokwy*). W paginacji stron występują liczne błędy. Po stronie tytułowej znajduje się, poprzedzona stemmatem poety i zarazem profesora Akademii Krakowskiej, Jana Cynerskiego Rachtamowicza (1600–1654), dedykacja dla króla Władysława IV Wazy (1595–1648). Stąd też w stemmacie nad utworem poetyckim widnieje okazała rycina z herbem Rzeczypospolitej z okresu panowania Wazów, w otoczeniu poszczególnych województw i ziem. W zrębie tekstowym oprócz rycin herbów znajdują się liczne winiety i ozdobne inicjały. Egzemplarz BUG jest oprawny w dość dobrze zachowany pergamin z epoki.

Na objętość tomu drugiego składa się sześćset pięćdziesiąt sześć stron liczbowanych oraz trzydzieści cztery strony nieliczbowane. Zawiera on sto dwadzieścia trzy opisy herbów wraz z ich podobiznami od litery L (*Łabęć latinis Cygnus, seu Olor*) do R (*Rudnica alias Nastep*). Tom jest dedykowany senatorowi Rzeczypospolitej, hetmanowi wielkiemu koronemu i kasztelanowi krakowskiemu, Stanisławowi Koniecpolskiemu (1591–1646). Dedykacja jest poprzedzona okolicznościowym stemmatem z herbem Koniecpolskich. Na stronach 442–451 znajduje się aż pięć opisów odmian herbu Wielkiego Księstwa Litewskiego „Pogoń”. Na stronie 600 zaś przy opisie herbu „Rawicz” autor zamieścił notkę o rodzie Okolskich, pieczętujących się tym herbem. Egzemplarz BUG jest oprawny w brązową skórę na tekturze.

Na grzbiecie znajdują się ozdobne tłoczenia w tym nazwisko autora, tytuł i liczba tomu dzieła.

Objętość tomu trzeciego wynosi trzysta sześćdziesiąt stron liczbowanych i dziewięć nieliczbowanych. Zawiera on sto dwadzieścia siedem opisów nazw herbów wraz z ich podobiznami, od litery S (*Starza alias Topor latinis Ascia*) do litery Z (*Zbrojny Mąz seu Waxman*). W egzemplarzu BUG duża część miedziorytów herbów jest kolorowana, prawdopodobnie przez kogoś z posiadaczy książki. Ponadto na końcu tego tomu, w oddzielnym dodatku traktującym o herbach bez nazw, zostały zamieszczone ich znaki graficzne w liczbie szesnastu. Drugi dodatek na końcu tomu trzeciego – przed indeksami – jest poświęcony osobom nobilitowanym, których nazw autor nie znał, oraz posiadaczom indygenatów. Tom jest dedykowany kanclerzowi wielkiemu koronemu, Jerzemu Ossolińskiemu (1595–1650), a trzystronicowa dedykacja poprzedzona jest stemmatem z herbem Ossolińskich i okolicznościowym panegirkiem – wspomnianego już przy pierwszym tomie – Jana Cynerskiego Rachtamowicza.

Opracowując dzieło swego życia, ojciec Szymon Okolski oparł się w dużej mierze na swoich wielkich poprzednikach: Janie Długoszu (1415–1480), Macieju Miechowicie (1457–1525), Marcynie Bielskim (1495–1575), Marcynie Kromerze (1512–1589), Bartłomieju Paprockim (1540–1614) oraz innych autorach, a także na informacjach, które osobiście zbierał od przedstawicieli poszczególnych rodzin czy też rodów. Zastosowany w dziele język łaciński przyczynił się do uzyskania przez autora herbarza międzynarodowej sławy. W samym kraju dzieło spotkało się z różnorodnym przyjęciem: od entuzjazmu po ostrą krytykę za stronę merytoryczną i zarzuty dotyczące przyjmowania korzyści materialnych od przedstawicieli poszczególnych rodzin i rodów w zamian za dobre przedstawienie w herbarzu. Szczególnie mocno zaatakował autora *Orbis Polonus* ks. Jan Markiewicz (1603–1687) w swojej rozprawie *Carcer Romanum*. Podał nawet nieprawdziwą informację, jakoby Trybunał Koronny zakazał rozpowszechniania *Orbis Polonus*. Dzisiaj badacze przedmiotu podkreślają fakt, iż – jak pisze Magdalena Piskała – „herbarz Okolskiego w dużej mierze kształtował wyobrażenie o polskich godłach i rodach szlacheckich także poza granicami kraju” (*Polski świat znaków: studia o herbarzu Szymona Okolskiego*, Warszawa 2017, s. 18). W zamysle jest wydanie *Orbis Polonus* w polskim przekładzie.

ANTONI KAKAREKO

Spotkanie w Klubie Absolwenta Ekonomisty

W czwartek, 21 lutego 2019 roku, na Wydziale Ekonomicznym UG w Sopocie odbyło się kolejne spotkanie Stowarzyszenia Absolwentów WSHM, WSE i WE UG. Tematem debaty była szeroko rozumiana gospodarka morską. Do wygłoszenia prelekcji zaprosiliśmy Janusza Jarosińskiego, byłego prezesa Zarządu Portu Gdynia – naszego absolwenta z 1977 roku

Fot. Paweł Kowalski

Wprowadzenia do tematu dokonał **Romułd Meyer**, który wskazał na następujące zagadnienia:

- potencjał portu w Gdyni – stopień jego wykorzystania i plany rozwojowe,
- potencjał portu w Gdańsku – stopień jego wykorzystania i plany rozwojowe,
- przekop przez Mierzeję Wiślaną – czy jest potrzebny? Czy jest uzasadniony ekonomicznie?

Janusz Jarosiński dokonał wszechstronnej analizy tematu, dzieląc się z nami swoją unikalną wiedzą i doświadczeniem. Po wysłuchaniu jego wywodów potrafimy sobie wyobrazić miejsce i rolę polskich portów w porównaniu z innymi portami na Bałtyku, z największymi portami w Europie, a nawet – w Chinach. Wielu uczestników zadawało pytania i wypowiadało swoją

opinię w tym zakresie. Poniżej hasłowo przedstawiamy kwestie poruszane w pytaniach:

- Czy w Gdyni powstanie port zewnętrzny? Na ile wpłynie to na wielkość obrotów?
- Jak pokonać „wąskie gardło drogowe” w Gdyni?
- Czy w Gdańsku jest potencjał do podwojenia ilości przeładunków?
- Jaki jest sens dokonania przekopu przez Mierzeję Wiślaną?
- Czy taka inwestycja jest doszacowana kosztowo? Czy w ogóle, a jeżeli tak, to kiedy się zwróci?

Po dwóch godzinach bardzo owocnej wymiany pytań i odpowiedzi uczestnicy w liczbie około czterdziestu gromkimi brawami podziękowali Januszowi Jarosińskiemu. Romułd Meyer podziękował wszystkim za przybycie i zaprosił na kolejne spotkanie.

ROMUŁD MEYER
PREZES STOWARZYSZENIA ABSOLWENTÓW WSHM, WSE I WE UG

Fot. Paweł Kowalski

Studenci zagraniczni na Uniwersytecie Gdańskim

Uniwersytet Gdański ma bogatą ofertę zajęć w języku angielskim dla studentów z programu wymiany Erasmus+ oraz programów studiów dla osób spoza Unii Europejskiej. Dzięki temu z roku na rok wzrasta liczba kształcących się u nas obcokrajowców. Mają oni szansę nie tylko zapoznać się z ofertą uniwersytetu, lecz także poznać polską kulturę przez jeden lub dwa semestry – w przypadku studentów z programu Erasmus+, bądź zdobyć wykształcenie oraz dyplom na poziomie studiów I i II stopnia – w przypadku studentów komercyjnych z całego świata. Oczywiście takie same możliwości mają studenci Uniwersytetu Gdańskiego na uczelniach partnerskich w Europie

Fot. Patryk Poborski

Koordinacją tego typu spraw zajmuje się Biuro Współpracy Międzynarodowej, znajdujące się pod pieczęcią prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą **prof. Piotra Stepnowskiego**. W związku z rozpoczęciem semestru letniego i przybyciem do Gdańska wielu nowych studentów z zagranicy Biuro wraz z wolontariuszami z organizacji uczelnianej Erasmus Student Network zorganizowało wydarzenie „Welcome Party”. Event odbył się w przepięknym regionalnym ośrodku „Wróblówka”, w atmosferze lokalnych przysmieków oraz tradycyjnego kursu tańca poprowadzonego przy pomocy kaszubskiego zespołu taneczno-wokalnego. Na uczestników czekały pyszne tradycyjne potrawy kuchni polskiej, takie jak żurek czy pierogi, a po konsumpcji – impreza taneczna przy muzyce z całego świata. Naszymi gośćmi byli studenci z takich państw, jak Indie, Bangladesz, Zimbabwe, Etiopia, Malawi, Pakistan, Meksyk, Kenia, Białoruś, Niemcy, Grecja, Turcja, Włochy, Hiszpania, Rumunia, Słowacja, Finlandia,

Fot. Patryk Poborski

Węgry, Holandia, Serbia czy Belgia. Dzięki wydarzeniu uczestnicy nawiązali interesujące relacje, które na pewno pomogą im w adaptacji w nowym kraju. Miejmy nadzieję, że dobroć gospodarzy zaowocuje poleceniem przez naszych gości Uniwersytetu Gdańskiego swoim pobratymcom, a tym samym zwiększy się liczba zagranicznych żaków na naszej uczelni.

PATRYK POBORSKI

Wizyta studentów z Belgii

Działalność na arenie międzynarodowej z partnerami z całego świata jest bardzo ważnym elementem funkcjonowania każdej uczelni. Uniwersytet Gdański współpracuje z ponad dwustu dwunastoma zagranicznymi uczelniami oraz międzynarodowymi organizacjami naukowymi. Jedną z nich jest Antwerp Management School, mieszcząca się na północy Belgii, w uroczej miejscowości Antwerpen

Fot. Patryk Poborski

Antwerp Management School to autonomiczny ośrodek University of Antwerp, skupiający się na kształceniu studentów w zakresie zarządzania oraz biznesu. Na zaproszenie prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, **prof. Piotra Stepnowskiego**, oraz dziekana Wydziału Ekonomicznego, **prof. Moniki Bąk**, w dniach 11–15 marca br. nasz uniwersytet odwiedziło kilkudziesięciu studentów z tego ośrodka. Pomocy przy organizacji wydarzenia udzieliło Biuro Współpracy Międzynarodowej pod kierownictwem **Kamili Chomicz-Sokołowskiej**.

Dla gości przygotowano ciekawy program. Pierwszego dnia mieli oni okazję zapoznać się z wykładami, dotyczącymi historii transformacji ekonomicznej w Polsce. Pierwszy wykład pt. *Where are You? Introduction of Polish identity, nationality and culture* poprowadził energicznie **dr Adam Jagiełło-Rusiałowski** z Wydziału Nauk Społecznych. Następnie, po krótkiej przerwie, głos zabrał znany ekonomista **prof. Henryk Ćwikliński**, który wygłosił wykład pt. *Poland's economic transition in the early stage*. Obie prelekcje cieszyły się dużym zainteresowaniem, dlatego po ich zakończeniu uczestnicy mieli mnóstwo pytań, na które prowadzący cierpliwie odpowiadali.

Drugiego dnia studenci udali się do Sopotu na Wydział Ekonomiczny UG, by uczestniczyć w interesują-

cym wykładzie pt. *Economy of the Central and Eastern European countries* prowadzonym przez prof. Monikę Bąk, oraz zajęciach pt. *Poland in the global economy*, prowadzonych przez **prof. Stanisława Umińskiego**. Mieli także okazję zapoznać się z sopockim kampusem uniwersyteckim. Kolejnym etapem wizyty było odwiedzenie Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku.

Kolejne dni upłynęły pod znakiem wykładów na temat przemian ekonomicznych w Polsce, wygłoszonych przez **prof. Annę Zielińską-Głębocką** (*Poland's membership in the EU: Main aspects and challenges*) oraz ponownie przez prof. Stanisława Umińskiego (*Regional development in Poland*). Ciekawymi elementami programu były: wycieczka do prywatnego przedsiębiorstwa w Gdańsku oraz panel dyskusyjny z liderami rynku turystycznego w regionie pt. "Tourism in the Tri-City", podczas którego każdy z uczestników mógł zabrać głos.

Po powrocie do Belgii studentów czekało zadanie końcowe związane z historią, nowoczesnością oraz atrakcyjnością turystyczną Trójmiasta, które musieli wykonać w sześciuosobowych grupach. Rezultat zostanie przedstawiony Ambasadorowi RP w Królestwie Belgii – **Arturowi Orzechowskiemu**.

PATRYK POBORSKI

Worek medali z AMP w Biegach Przełajowych

Fot. Archiwum AZS UG

Brązowe medale w drużynie kobiet i srebrne medale w drużynie mężczyzn oraz indywidualne srebro **Wojtka Serkowskiego** i brąz **Alicji Misiak** – to trofea wywalczone przez reprezentację UG na Podlasiu podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Biegach Przełajowych, które odbyły się w Supraślu 13 kwietnia 2019 roku. Wysokie indywidualne miejsca **Agaty Stankiewicz**, **Szymona Gumkowskiego**, **Szymona Gwardjaka** i pozostałych członków drużyny potwierdziły, że w biegach przełajowych UG znajduje się w ścisłej czołówce najlepszych uczelni w Polsce.

Gratulujemy wszystkim biegaczom oraz trenerowi **Andrzejowi Cieplikowi** i trenerowi **Jarostawowi Skibickiemu** wielkiego sukcesu.

Pełny skład brązowej i srebrnej reprezentacji: Urszula Białomyzy, Natalia Budnik, Weronika Kowalczyk, Joanna Krawiec, Alicja Misiak, Agata Stankiewicz, Laura Stolarczyk, Aleksandra Żarczyńska, Rafał Gajewski, Szymon Gumkowski, Szymon Gwardjak, Kamil Jeremicz, Błażej Łukaszewski, Wojciech Serkowski, Adrian Szmidt.

Historyczny sukces sekcji ergometru wioślarskiego

Odmłodzona reprezentacja UG osiągnęła bardzo dobry wynik na Akademickich Mistrzostwach Polski w Ergometrze Wioślarskim, które odbyły się w Warszawie w dniach 13–14 kwietnia br. Wszyscy reprezentanci poprawili własne rekordy życiowe, co dało 4 miejsce mężczyzn i 7 miejsce kobiet w typach uniwersytetów. Indywidualny sukces odnotowała **Dominika Kolterman** – studentka Wydziału Oceanografii i Geografii, która wywalczyła w typie uniwersytetów 3 miejsce w kategorii lekkiej kobiet – jest to pierwszy medal w historii sekcji!

Fot. Archiwum AZS UG

Fot. Archiwum AZS UG

Srebrny medal dla Nikoli

Studentka Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki – **Nikola Olszewska** – zdobyła srebrny medal podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Pływaniu na dystansie 50 m stylem motylkowym, uzyskując w finale czas 28.74. Zawody odbyły się w Lublinie w dniach 4–6 kwietnia 2019 roku.

TARGI AKADEMIA I DNI OTWARTE UG 2019

UNIWERSYTECKIE GADŻETY

WWW.UNIWERSYTECKIEGADZETY.PL

Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk, ul. Bażyńskiego 4, hol na poziomie 200 (parter)